

SLOVENSKI NAROD.

Izjaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslane, predklici, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišstvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1	15—	1	20—

„Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.“
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 100 po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema se podpisane in zadostno frankovane.
Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.
Poština plačana v gotovini.

Z zbora demokratske stranke.

Programni govor nositelja demokratske liste v Ljubljani župana doktorja Ivana Tavčarja dne 5. 1. m.

Ko se vam danes predstavljam kot kandidat, upam, da ga ni v vaši sredi, ki bi živel v veri, da storim to iz čistihlepija ali koristolovstva. Napreden sem bil, napreden ostanem še tisto ped, katero imam preživeti! Da bi združil okrog napredne zastave vse napredne glasove v Ljubljani — samo iz tega razloga sem se odločil kandidirati v konstituanto.

Kandidatura — breme.

Taka kandidatura pa je veliko breme že z ozirom na nasprotnike, ki bodo padali po moji osebi ter me s cepcem in loparjem obkladali, da bom ob koncu volitve videti takšen kakor Diogen, čez katerega se je prevalil velik in težak sod.

»Slovenec« in »Večerni list« sta že pričela in v kratkem me bosta slekla do golega: ker pa ima vsak človek pod obleko kako napako, ni vrana, da bi tudi na mojem telesu ne iztaknila kake hibe.

Pridružil se jima je »Naprej«, katerega uredništvo je v zadnji dobi prevzel gospod Etlbin Kristan. Ta je prav po ameriškomu planu po meni, tako da se mi bo v »Napreju« preikone godilo enako, kakor se je godilo Marc Twainu, ko je prevzel guvernersko kandidaturu. Čez noč so mu očitali nasprotni listi, da je nekje v francoski Kini s krivo prisego oropal vdovo in njene sirote za malo kuničito. Potem je polagoma postajal skrušeni mlajšev, tat in morilec, in končno ko je stopil pred svoje volilce, kakor stojim jaz danes pred vami, začelo je okrog njega gomazeti različno barvanih otročev, ki so v njega kričali: »Ata! Ata!«

Danes mi »Naprej« očita — meni, ki nisem nikdar imel avtomobila in ga tudi še sedaj nimam — da sem kupil tak avtomobil v Gradcu za 70.000 K, da je bil avtomobil dvakrat ali trikrat toliko vreden in da sem ga potem sleparsko vtihotapil čez mejo, in sicer s pomočjo nekoga Kristanovega tovariša. Sedaj sem torej tat avtomobilov, ki je ogrožal državo, in o veliki sreči bom smel govoriti, če ni gospod Etlbin Kristan pripeljal toliko dresiranih zamorčkov iz Amerike, da bo ta oder prihodnjič mrgolal črneza zaroda, kričoč v mé: »Ata! Ata!«

Ni vam treba omenjati, da taki volilni manevri ne omeajo mojih živcev in da gospod Etlbin Kristan zaman pričakuje, da bom zaradi njegovih zamorčkov pobegnul od kandidature!

Beseda o programu.

Razviti bi vam moral sedaj svoj program. Prva dolžnost vsakega kandidata pa je, da je odkritosrčen nasproti svojim volilcem, in zato mi dovolite predvsem nekaj odkritosrčnih besed.

Najprej se ne sramujem povedati, da bom, če me izvolite poslanec, takozvane srednje stanove, ki dajejo poročstvo za napredek, kulturo in za dohodke, katere jemlje država, zastopal s tisto vneto, kakor vse druge svoje volilce. Nikakor ne zaklebam svoje duše pred prepiranjem, da bodo socialne reforme potrebne. Zavedam na se obenem tudi, da te reforme nikdar ne smejo iti tako daleč, da bi gospodarsko uničili delodajalca, tako da bi se ustvarila nova delavska aristokracija, obenem pa ustvaril tudi nov buržuazski proletarijat. Če se kriči: Delavec sme neomejeno koalicijsko pravico! vpilim jaz: Tudi delodajalec ali srednji stan ima svojo pravico, da bo stala koalicijska proti koaliciji! Ob-

žalujem le, da naš srednji stan v svoji strahopetnosti ni imel zmisla za to svojo koalicijsko pravico, da je prišlo tako daleč, da je smelo gotovo javno mnenje za falota proklamirati vsakogar, če je slučajno spregovoril kako besedico v korist naših industrij, naših trgovin, naših obrtnikov!

Sedaj je za programe prav dobra letina. Skoraj na vsakem voglu visi kak program, da dobi človek občutek, da gleda v krakovski vrt, kjer raste solata tik fižola, koleraba tik špinače! — Program je vsakemu poslancu potreben. Dosti je še stvari v naši državi, ki se bo morala le-gislatorično v red devati. Pri nas ni rešena niti valuta, ker gotovo je, da mi pri sedanjih relacijah ne bomo mogli in ne hoteli obstati. Davčno vrašanje se za nas rešuje krvoločno, naj je že finančni minister Kosta Stojanović ali pa Momčilo Ninčič. Ne le, da je davčna podlaga pri nas dosti širša nego v Hrvaški ali v Srbiji, pri nas, kjer vzame država, če hočemo nostrificirati kako industrijo s 50 milijoni delniške glavnice, celih 40 milijonov te glavnice pod pretvezo prenosne in vojne pristojbine, pri nas sega ta davčna krutost do korenin našega gospodarskega življenja in naše gospodarske prihodnosti. In če Kosta Stojanović desetkrat navlaša, da pri tem posnetu samo Ameriko, mu bomo stokrat odgovorili, da je na krivi stezi in da se naše ponižne gospodarske razmere nikakor ne da primerjati z ameriški razmerami! In še mnogo takih točk čaka na rešitev.

Ustava trden fundament državi.

Ali konstituanta bo imela rešiti določen program, ki se nikakor ne more kriti s splošnim programom, ki se peča z vsemi ranami in nadlogami, katere bo morala spraviti s svojega telesa naša Jugoslavija. Konstituanta bo imela predvsem nalogo, ustvariti ustavo, to je stalno podlago enotne in nerazdružljive države. Nevarnost nam preti, da bodo gotove stranke skušale graditi državno stavbo iz kart, tako da bi, če bi nihnil dr. Korošec, takoj nekaj skupaj padlo, in če bi za njim zaživžgal še Radič, da bi padlo skupaj še ostalo! Jaz pa želim, da bodi naša trden fundament bodoči državi, da bo državno poslovanje, če se smem tako izraziti, zloženo iz samih močestnih in nepremakljivih kvadratov, katerih nobena peklenska moč ne bo mogla na kosce raznesti!

To je na glavna točka našega programa. S tem je na rešeno zame tudi vprašanje avtonomije, ker sem le za tisto avtonomijo, ki ne bo služila za karte, iz katerih naj se gradi državna stavba.

Samo ob sebi se ume, da mora obsejati ustava vse poročstvo za trajnost države in torej tudi vse poročstvo za to, da se ne začne kak rak, kak karcinom v državno telo.

Armada — prednogi močni državni.

Tu sem spada armada, katero nekateri identificirajo z militarizmom. To so navadno elementi, ki si žele anarhije, da bi im bulebiše cvetela njihova pšenica. Vsi ena pest naše države bo morala biti železna. To pred vsem zaradi množičnih lačnih sovražnikov, ki lo obdajajo krog in krog. Tudi Italij, ki te naša naimenemljivejša nasprotnica, bo enkrat bila Priamova ura, in gorje Jugoslaviji, če se bo pri tem ogirala samo na dr. Gosarjeve rekrute!

Nekaj železne pesti bo potrebovala država tudi iz oziroma na svoj notranji položaj, ker bo morala čuvati nad svojo avtoriteto, tako da se bodo te avtoritete v hipu, ko bo ustava v moč stopila, zavedali tudi tisti elementi, ki mislijo, da so vselej, kadar se dočeločajo pod božjim nebom, upravičeni organizirati kako malo revolto!

Če bomo imeli armado, morala bo, kakor vsaka druga panoga državne uprave, stati pod kontrolo parlamentarnega nadzorstva. Armada ne bo smela tvoriti, kakor se sedaj časih pripeti, samostojno državo v državi. Tudi ne bo smela biti monopol za eno samo plemo, tako da bodo po sprejetju ustave morale v hipu odpasti tiste sramotne, kulturni in vsaki ljubezni do skupne domovine naravnost v obraz blice razmere, kakor jih doživljamo danes, ko se slovenski častniki iz služb podé in preganjajo kakor brezpravne pare. Tudi za armado zahtevamo popolno enakopravnost, in ustava mora Slovencem omogočiti, da postanejo enakopravni člani naše vojske, da se jim godi kakor vsakemu drugemu državljanu, tako da končno postane Slovenec makari še celo general Dravske divizije!

Pri koncu vseh koncev pa še izjavljam:

Naj se gotovi gospodje iz Wotfove ulice še tako ize, naj mi očita srebri rog, na katerega so pod Avstrijo sami tako močno trobili, da so jim kar pokala lica — vse nič ne pomaga: po naši ustavi mora biti naša država monarhija z dinastijo Karlovičevičev!

Klerikalni kandidat dr. Gosar.

kratko razložil svoj program, preostane mi še moj prijatelj gospod dr. Gosar.

»Večerni list« in »Slovenec« sta že postavila sredi ljubljanskega trga dve stojnici: prva je zame, in prodaja se na njej telečje meso, druga pa je dr. Gosarjeva, in prodaja se na njej gosje meso. »Večerni list« in »Slovenec« kričita: Ljubljanci, kupujte raje gosje meso, saj je vendar boljše od telečjega! — Dobro, če bi bila to glavna stvar; ali glavna stvar je, da je telečje meso cenejše nego gosje. In če bi Ljubljanci hoteli prenestano od samih gosk živeti, bi jim kmalu pošel zadnji denar, želodec pa bi jim vseprek od zgoraj do spodaj prevlekla gosta pajčevina. In to je, kar vam hočem dokazati!

Prosim pa, naj se ne misli, da hočem svojega protikandidata osebno napadati. Oseba tega gospoda ostane čisto pri strani in me prav nič ne briga, kaj je penjal svojčas na Ruskem. Jaz napadam samo politične nazore in posebno gospodarske nazore dr. Gosarja. To mi pa mora pač biti dopuščeno, saj on sam v »Večernem listu« najkrutejšo napada mojo osebo.

Odkod je prišel dr. Gosar? Še pred kratkim je bil v SLS tako neznan, kakor nam je neznana najmanjša zvezdica na vesoljnem nebu. Potem je bil poverjenik, a moral je še precej ponižno odstopiti, ker se je Beograd vendar enkrat naveličal prenašati njegov smešno ošabni bič: postavili so ga na razpoložnje ter s tem uničili gospoda dr. Gosarja dobro razpoloženje! Mislijo se je, da bo za nekaj časa v stran stopil, da vneveio lavorike, ki si jih je pridobil pri dosedanjih političnih poizkusih. Ali, glejte čudo! Danes,

ko se pripravlja SLS na volitve v konstituanto, prisilila je svoje odlične in izkušene moze, da so morali stopiti v kot, in še celo dr. Korošec je moral privoliti, da so mu razklali glavo. Iz te razklane glave pa je skočil na plan — kakor nekdanj Atena iz Jovove glave — gospod dr. Gosar! In SLS je padla na kolena in slavo pela Bogu, da ji je v stiski, ko ni imela nikogar, da bi ji skoval volilni program, poslal tega vele-moza, ki je sabo prinesel cel koš programov, tako da je imela SLS največjo izbero!

Ali taka politična rojstva so dandanes, ko nimamo več Olimpa in ne več Jova, nekaj negotovega, in pripeti se lahko, da ti skoči iz preklane glave ne kaka boginja, pač pa kak zelo klepetavi, v celoti pa nesposoben politični pritlikavec, ki poskuša govoriti o vsem mogočem in nemogočem, ki se pa v življenju ni mnogo učil in ne mnogo naučil. Bojim se, da se bo SLS prav kmalu prepričala, da je brez potrebe cepila dr. Koroščevo glavo in da je na njegovo mesto postavila moža, o katerem bo skoraj uverjena, da je vse kaj drugega, nego bog, ki je skočil bogu iz glave!

Urar — samouk.

Jaz gospoda dr. Gosarja ne poznam, jaz ga poznam le v toliko, da se vika v vse najrazličnejše reči. Sodeč po tem, kar piše, in sodeč posebno po tisti visoki zavesti, katero je imel sam o sebi za časa svojega poverjeništvu, ko je metal minstre čez prag in odstavljaj beogradsko vlado, moral bi človek priti do sklepa, da je dr. Gosar oblezel vse svetovne univerze, da je študiral na Sarboni, v Oxfordu, predvsem pa na univerzi v španski Salamanki. Če nima za sabo tako obilnih študij, potem čisto gotovo nima legitimacije, kovati programe, s katerimi naj bi se svet odrešil, najmanj pa kovati take programe s tisto nezmožljivostjo, katere odlikuje mojega prijatelja dr. Gosarja! No pa, kakor se mi pripoveduje, ni bil dr. Gosar niti na Sarboni, niti v Cambridgeu in tudi ne v španski Salamanki!

Če pa ni bil niti v Salamanki, niti na drugih svetovnih univerzah, potem je to žalostno, ker se bo SLS kmalu prepričala, da imajo tisti, ki preveč govorje, prav malo znanja, in da je na svoj ščit dvignila človeka, ki je v vsakem pogledu samouk, brez izkušenj, brez znanja. Bojim se, da se bo pri dr. Gosarju kar čez noč izkazalo, da je samo političen in gospodarski samouk in podoben tistim samoukom urarjem, ki delajo neprestano nove ure, katerih pa nobena ne gre. — ali na znanemu zakotnemu mazaču, ki neprenehoma zahavlja na izkušene zdravilnike, obenem pa se baha, da ima zdravila proti vsaki bolezni in da bi ozdravil vsako bolezen, ko bi Volilci! Ko sem vam tako na bolezni ne bile tako trmoglave, da se pod njegovo roko iz gole hudobne nazajivosti nobena ne da ozdraviti. Skoraj bi glavo zastavil, da je gospod dr. Gosar privlekel v SLS celo konico novih ur, katerih nobena ne bo šla in celo butarico receptov, po kateri se niti ena holecen iz same nagažljivosti ne bo dala ozdraviti!

Mož, ki prede iz pajčevine predlvo.

Ali resnica je, da gospod dr. Gosar, oče najnovejšega progra-

ma SLS: kar je v tem programu, vse je zrastle na njegovem zelniku. Vtis imam, da je mož pri tem prisluskoval na vse štiri strani sveta, in kjer je čul kako malo zvonjenje, polastil se je tega zvonjenja, tako da se lahko trdi, da je program SLS sestavljen iz najrazličnejših zvonjenj. Prav nič se torej ni čuditi, da v celi tej zmesi ni logične zveze in da dr. Gosar oblagodarja SLS od koraka do koraka s klofuto za klofuto. Kar je v tem programu, ni ne surovo, ne kuhano, ne pečeno, ni ne raztrgano, ne zakrpano. Vse je kakor iz megle napravljeno, vse je sama pajčevina in nič drugega kakor pajčevina. Gospod dr. Gosar se sicer baha, da bo napravil iz te pajčevine trdno in trpežno obleko, ali polomil jo bo, kakor jo je še vsakdo polomil, ki je hotel iz pajčevine presti predlvo!

Dr. Gosarjeva socializacija.

Vzemimo najprej socializacijo, za katero gospod dr. Gosar živi in mrje!

Socializacija je beseda, s katero se danes gospodarski samouki prav radi igrajo. Ali na svetu je dosti ljudi, ki so boljše učenjaki od dr. Gosarja, ki pa vendar ne morejo povedati, kaj je pravzaprav umeti pod socializacijo. Ali hoče dr. Gosar pri nas vpeljati rusko socializacijo? Celi svet že danes ve, da je Ljlenova socializacija spravila na kant vsako, tudi najmanjšo svobodo in da je še celo zadavila pravico do življenja. Če hočete Jugoslavijo napraviti za Joba, da bo v smradu in gladi ječala pod stopnjicami, potem ji dajte rusko socializacijo!

Hoče-li to moj čestiti nasprotnik, ne vem, on le vpije: Jaz hočem socializacijo produkcije! Kaj se to pravi? Največjo produkcijo ustvarja zemlja. Kdor socializira zemljo, ta hoče, da se vsakdanji kruh rodeča gruda odvzame njenim dosedanjim lastnikom, in sicer brezplačno, ker si države, ki bi mogla le iz dalje skupaj spraviti tudi najzmernejšo odškodnino, če bi hotela eksprorijacijo vse produkcije poplačati, niti predstavljati ne moremo. Če naj je kaj logičnega zmisla v tej socializaciji, potem mora biti brezplačna, ker drugače ne bo kapitala, brez katerega je tudi vsaka socializacija nemogoča. Če torej gospod dr. Gosar vpije po socializaciji produkcije, potem predvsem zahteva, da naj se našemu kmetu brez vsake odškodnine vzame zemlja, katero je obdeloval v potu svojega obraza od pamtveka!

Sedaj prestopimo k Ljubljani! Če zahteva dr. Gosar socializacijo produkcije, potem zahteva, da naj se hišnim posestnikom brezplačno odvzamejo njihove hiše, mesarjem njihove mesnice, trgovcem njihove trgovine in tovarnarjem njihove tovarne. Povsod boste, prijatelji, odstavljani in na vaše mesto bodo stopili Gosarjevi gospodarski sovjetji. Ti sovjetji, dragi Ljubljanci, bodo vaši hišni lastniki, vaši trgovci in tudi vaši tovarnarji. En sam uspeh se bo dosegel: da se bodo ti gospodarski sovjetji edebelili, kakor se odebili polh, prej ko se zarje k zimskemu spanju. Vi, ljubljanski hišni gospodarji, če je kaj takega pri Vas sploh še mogoče, vi, ljubljanski mesarji, obrtniki, trgovci in tovarnarji, kakor tudi vi, slovenski kmetje, se boste pa popolnoma posušili, da boste kot lačne, tanke žive

niti lazili okrog in da boste predstavliali nov izstradan proletarijat, kakor ga svet še ni videl! Če hočete tako shujšati in biti gospodarske sence, ki se bodo redile zgolj le s sesanjem drobnih svojih prstov, potem glasujte za Gosarja in njegovo stojnico!

Kdo je kmetov največji sovražnik?

Ko je dr. Gosar tako izpeljal socializacijo produkcije, prestopil je v svojem programu k zemljiški renti, češ, da je ta premalo obdačena in da se morajo iz nje iztisniti najvišji davki. Pri tem mi nekaj ne gre v glavo: ko je dr. Gosar razvil svoj program o davkih na zemljiško rento, je g. Brodčar od samega navdušenja igral razvnetega odzemlje-odskakavčiča. In gospod Brodčar je plesal kakor David s harfo, ko je njegov tovariš dr. Gosar na najslovesnejši način proglasil, da ne samo hišni posestniki ljubljanski, temveč da plačuje tudi kmet premalo davka od zemljiške svoje rente. — Če bi kdo izmed nas zastopal kaj takega ter zahteval, da se mora našemu kmetu par bisag novega in težkega davka naprtiti na vsako ramo, bi ga križali. Pri dr. Gosarju je pa stvar čisto drugačna, in slovenska ljudska stranka hoče slovenskega kmeta prisiliti, da vidi v njem edinega, velikega rešitelja. V resnici pa ima slovenski kmet v dr. Gosarju največjega sovražnika. Če bi se nakane tega gospodarskega veleuma uresničile, bi gospod Brodčar kmalu pretakal debele solze, ker bi mu davčni eksekutorji kaj hitro odnesli zadnji kos tiste slamnate strehe, katero bi mu Gosarjeva socializacija še pustila!

V drugem ostajam pri tem, da napravlja Gosarjev gospodarski program vtis, da mož sam ne ve, kaj pravzaprav hoče, in da z vsakim korakom daje klobute dosedanjim načelom SLS. Ali z vsakim korakom daje občutne zausnice tudi svoji lastni logiki. Če se izpelje socializacija produkcije, potem je ne- logično, govoriti še o obdačenju kake zemljiške rente in pravi ne- misel je, govoriti o maksimalni vi- šini dopustnega premoženja. Odkod ti nelogični skoki dr. Gosarja?

Če mi gospod Etlh Kristan razlaga svojo socialistično teorijo, vem, da mu prihajajo besede iz srca, in prepričan sem, da on sam ve- ruje, globoko veruje v to teorijo. Pri dr. Gosarju pa o tem nisem pre- pričan; nasprotno, predzmem si so- diti, da je vse, kar govori o katoli- škem socializmu, ponarejeno in ne- naravno, tako da gospod doktor sam v vse to ne veruje in da stoji ob strani svoje socialistične teorije kakor avgur, ki se vsakih pet minut sladko zasmeja v pest. Drugače mi je popolnoma nerazumljivo, kako prihaja gospod dr. Gosar, ptem ko je socializiral celo produkcijo ter s krvavimi davki obtežil zemljiško rento, še do tega, da zahteva mak- simalno visokost dopustnega pre- moženja! On hoče svet preustrojiti s tem, da naj se potom postav dolo- či, koliko premoženja sme imeti vsak posamični človek. Če prekorači maksimalno svoto, potem se mu mora tisto, za kolikor je maksimum prekoračil, s silo odvzeti!

Obešali bodo male...

Naša država bo štela kakih 12 milijonov prebivalcev. Vsaj pet mi- lijonov jih bo, ki si bodo premoženje pridobivali in oblast jih bo morala nadzirati, da ne bodo imeli več, ka- kor dr. Gosar zahteva. Sedaj pa si predstavljajmo te milijone, ki bodo industrijalci, trgovci, obrtniki, kmetje in sploh vsi, ki si lahko vsak teden privoščijo svežo in oprano srajco! Vse te naj država nadzira. Koliko revizij se bo moralo izvrše- vati, koliko fasij se bo moralo vla- gati in koliko glob zapretiti, prej nego si bo oblast na jasnem, ima li posamični več, kakor dovoljuje Go- sar. To bi bilo mučenja in sekatur, in davkoplačevalec bi skoraj ne imel drugega posla, kakor zbirati doka- ze, da ni prekoračil postavnega mak- sima. Če se ozremo še na drža- vo, ki bi morala imeti kontrolo, la- hko rečemo, da bi v ta namen potre- bovala še enkrat toliko uradništva, kakor ga ima dandanes, če naj je kontrola vsestranska. Konec pa bo ta, da bo režija požrla vse izterjane Gosarjeve groše!

Na drugo stran si ni prikrivati, koliko bo pri tem denunciacij: vsak bo hotel svojega bližnjika ova- jati, da ima več, kakor predpisuje dr. Gosar. Koliko sovraštva in jeze se bo iz vsega tega izcimilo, končno se bo na korupciji pot na stežaj od- prla! Doživeli bomo, da se bo kon- trola spremenila v najhujšo korup- cijo, in končno se bodo obešali mali, veliki pa se bodo srečno odkupovali! Stvar je torej neizvedljiva tudi

če bi bila resno mišljena. Recite, kar hočete, nekaj svetega egoizma mora biti v gospodarskem življenju: ta goni stroj naprej, in kakšno bi bi- lo delo, če bi človek ne vedel, čemu da dela, ali pa če bi se zavedal, da dela samo za tiste, ki hočejo ostati lenuhi, ki pa pri tem hočejo ravno- tako dobro živeti, kakor tisti, ki de- lajo. Njiva našega gospodarstva bi bila prav kmalu preprežena s samim osatom in plevelom.

Ali, gospoda, Gosarjev predlog je samo burka! Po Gosarjevi soci- alizaciji, po njegovem obdačenju zemljiške rente bo vsak producent podoben človeku, ki so ga na poti od Jeruzalema do Jeriha tolovaji oro- pali in do nagega slekli. Ali bomo nagemu človeku, ležečemu v cest- nem jarku, predpisavali, koliko sme imeti premoženja, ko je vendar gol kot oskubljen piščanec in ko nima niti vinarja premoženja? To bi se reklo norce briti, in gospod dr. Go- sar je s svojim maksimiranjem premoženja v resnici norce bril s SLS, z našo industrio, našo trgovi- no in našo obrtjo! Stvar je prazna burka in za resno je nikdo ne more smatrati!

Stvar pa je vendar nevarna. In zakaj?

Katoliško boljševištv.

Volilci! Pri nas pravzaprav ni- mamo svobodnih volitev. Če nasto- pi pri nas stranka, kateri na čelu stoji duhovščina, ter vrže med ljud- stvo parolo, da je vera v nevarnosti, potem je s tem zadeto najsrečnejše čutilo našega kmeta, tako da ne mo- re voliti drugače, kakor zahteva njegov dušni pastir. Zatorej si ne na- pravljaj nikakih posebnih iluzij, ka- ko bodo izpadle bodoče volitve. Če pa bo z geslom: »Vera je v nevar- nosti« stopila Gosarjeva stranka s svojo socializacijo in z drugimi svo- jimi socialnimi utopijami med kme- te, potem se bo mali človek na deželi dal prepričati, da je Kristus, ki za- hteva socializacijo zemlje, sociali- zacijo hišnih posestnikov in visoko obdačenje zemljiške rente. Nekaj ne- varnosti je tukaj, da nastane katoli- škí boljševizem na deželi, ali prva žrtev tega boljševizma bodo pred vsem tisti kmetje, ki danes sleno tro- bijo v rog SLS, žrtve te socializaci- je bodo župniki in pred vsem tudi cerkveno premoženje, tako da bo SLS sama najbolj obžalovala, da te kdaj skupaj z dr. Gosarjem napra- vilala nenpremišljene in nespametne socialistične skoke!

No, pa ta nevarnost ni tako ve- lika, ker je celemu svetu znano, da SLS rada kupuje programe, ki so nekak dvorezen meč, katerega pa proti svojem lastnemu mesu nikdar ne uporablja. Kadar pride do moči, suče svoje programe edino le proti svojim političnim nasprotnikom, ker zadnja tendenca vseh programov SLS rada kuje programe, ki so želi. To smo videli pri dr. Šusteršiču, to smo videli pred vsem tudi pri dr. Gosarju, ko je bil poverjenik.

Ne plašim se javno povedati, da je imelo tisto zloglasno odvzete premoženja, s katerim je skušal dr. Gosar urediti stanovanjsko vpraša- nje v Ljubljani, edini namen, gospo- darsko uničiti kolikor največ ljudi naše stranke ter sklatiti kolikor naj- več naprednih volilcev iz Ljubljane! Ta akcija dr. Gosarjeva je imela zgolj le politične agitacijske name- ne, zadevala pa ni niti enega kleri- kalca. Zato sem bil proti nji in bom proti vsakemu, ki bo gospodarska vprašanja izkoriščal v sebične strankarske namene!

Če vzamete sedaj Gosarjevo socializacijo, bo dr. Gosar kmalu prikrevsal za vami ter izčeljal, da niti iz dalje ne misli socializirati kmeč- ka posestva po deželi, temveč da je njegova edina namera, socializirati samo hišne posestnike ljubljanske, industrijalce, trgovce in obrtnike! Tudi maksimiranje premoženja se da izkoristiti samo proti »liberal- cem«. Dr. Gosar bo brez dvojbe dal ljubljanske hiše od tedna do tedna ceniti, in če bo njegova cenitev izka- zala, da je cena hiše v zadnjem tednu poskočila, odsekaj bo kos hiše ter ga kot nadpremoženje spravil v žep!

Kar spada skupaj...

V tem tiči velika nevarnost dr. Gosarjevih socialnih reform, ker se dajo tudi enostransko izvesti, tako da bo tepen samo »liberalce«, kleri- kalc pa bo od veselja skakal od tal. Tel nevarnosti se morajo naši sred- ni sloji z največjim pogumom v bran postaviti, ker končno se dr. Go- sarju, če ga bo podpiral še gospod Stojan Protič, morda le posreči, v slovenskih pokrajinah spraviti v življenje nekako paraguavsko re- publiko, v kateri naj naprednjaki žive od cestnega prahu!

Mislím, dragi Ljubljančani, da si kaj takega ne morete želeli in da je docela izključeno, da bi vi sami, bodisi da ste hišni posestniki, ka-

govci ali industrijalci, postali tako slepi, da bi podpirali dr. Gosarja s svojo glasovnico pri tej mesariji!

Sicer pa naj bo izid volitev takšen ali drugačen — s tem naša država še ne bo pogubljena, ker Slovenci ne moremo nikamor dru- gam, kakor k Srbom in Hrvatom. Kar skupaj spada, pride skupaj, pa naj le to všeč dr. Korošku ali ne!

H koncu še kratko pripombo! »Slovenec« piše, da sem jaz samo slamnat kandidat. Slamorezcev na- ša stranka ne potrebuje, pač pa jih

Univ. prof. dr. Rado Kušelj:

Ne pozabimo Koroške!

Vsak, ki je imel priliko pobližje spoznati koroško zemljo, jo je takoj vzljubil in je nikdar ne pozabi. Slišal sem mnogo vzklikov zadivljenja v njeno nenavadno lepoto ob priliki plebiscita od Hrvatov pa tudi od bratov z Murskega polja, kojih do- mača gruda je gotovo lepa in bo- gata. Ravno lepota zemlje in njena prikupnost povzročata ono razpolo- ženje, da se čutimo vsled izgube plebiscita na narodnem ponosu in narodni časti tako hudo prizadete, da se nam zdi nemogoče, to rano preboleti. Res je nam usoda zadala strašen udarec. Prepustiti smo morali zibelko Slovenstva, jedini po- nosni spomenik nekdanje državne samostojnosti Slovencev tisočletne- mu tiranu, na mah smo politično izgubili 120.000 duš svojega naroda, da bodo zopet hlapčevale prejšnje- mu trinogu, sedaj tudi po državni meji ločene od nas. V strahu in tre- petu bomo za one pogumne tisoče, ki so se očitno priznali za našo mlado državo, a so prisiljeni sprejeti tuje državljanstvo. S skrbjo in ne brez občutka sramu pa bomo opa- zovali asimilacijo onih Slovencev nemškemu življu, ki jih družita z nami še govornica in pokoljenje, ki pa so se s srcem in dušo zapisali kot hlapci onim, kojih bič so okušali skozi sto- in stoletja.

Ob izvršenih dejstvih nam more prerokanje o tem, koga zadene kriv- da vsled te narodne nesreče, prav malo ali nič koristiti. Bolje je sedaj misliti na to, kako rešimo koroško slovenstvo, da narodno popolnoma ne propade, ampak da se okrepi njegova zavest, da je ni moči na svetu, ki bi zamogla zatreti krvno in duševno sorodstvo, vez plemen- ske skupnosti med njimi in nam, osvobojenimi brati.

Za koroške Slovence, tudi za one, ki so pri glasovanju oskrnili spomin na lastno mater, pride go- tovo čas bridkega iztreenja. Za ta čas nam je potrebno delati pripra- ve že vnaprej, da bodo zaslepljeni in prevarani naši sorojaki vedeli, da se nahaja nekod dom očeta, ki je

potrebuje SLS, posebno kadar po svojih listih krade tujo čast in tepta dobro ime svojega bližnjega. Če me torej izvolite, me ni volja postati slamorez — kakor jih bo SLS ve- liko poslala v Beograd — izvrševati hočem svoje poslanske dolžnosti vestno in tako, kakor se spodobí moži, ki zahteva od vas poslanski mandat! Če mi ta mandat poverite, upam, da se o tem prepričate; če mi ga pa ne poverite, vam tudi ne bom zameril! In s tem končam!

priljubljen sprejeti vsak čas tudi izgubljenega sina!

Zvesti naši bratje pa morajo vedeti že sedaj, da jih ne štitijsa sa- mo določbe sentzermske pogodbe ampak da je za njimi tudi mogočna, širna in bogata država, ki ima v ro- kah moč, da osveti vsako njim za- dejano krivico.

Javno mnenje v vsi Jugoslaviji in javno mnenje v Sloveniji se po- sebej ima dolžnost, da pokaže sedaj stokrat tužnim koroškim Sloven- cem, da čuti z njimi njih nesrečo, da je pripravljeno, jim nuditi vsako bodisi politično, bodisi gmotno po- moč. Če se manifestira na dostojen in učinkovit način pred vsem svetom, da smatra naš narod koroško prašanje za častno zadevo vseh na- ših političnih strank, da nikdar ne bomo priznali krivično izvedenega in že prvotno nam vsiljenega plebis- cita, če vsaka politična stranka jav- no in jasno izjavi, da bo zastavila vselej in povsodi ves svoj vpliv, da se storjena nam krivica popravi, bomo s tem ne le rešili na zunan- zopet svoj močno zrahljan ugled in politični vpliv, ampak bomo tudi stvari dosti več koristili kakor z de- magogičnim prerokanjem o krivdi in krivcih. Morda bi se bili te nesre- če rešili, ako bi bile storile vse naše stranke, pa tudi vsi posamezniki svojo dolžnost. Sokrivci smo v gotovem oziru vsi, zato skušajmo skupno po- pravljati s tem, da najdemo vsaj eno točko skupnega programa! Ta- ko se lahko nesreča mnogo omili in bo donesla narodu vsaj nekaj ko- ristí.

Društvo Gosposvetski zvon sklicuje za torek 9. t. m. zvečer velik shod v Unionsko dvorano. Naj ne manjka pri tem shodu nobena naših političnih strank. Naj pokaže ta shod, da slovenska narodna skup- nost še ni pokopana, da Koroška za nas ni in ne sme biti izgubljena! Naj izvedo na tem shodu naši trpiní na Koroškem, da njih nesreča pretresa ves narod, a da je ta nesreča zopet združila vse bojovnike v močno fa- lango, ki bo končno izvojevala tudi zanje osvobojenje!

Štjajen volilni shod JDS v Ljubljani.

Ljubljana, 6. nov.

Snoči se je vršil v nabito polni velik dvorani »Uniona« prvi volilni shod JDS v Ljubljani. Shoda se je udeležila vsa napredna Ljubljana. Tisoči in tisoči so napolnili prostora- no dvorano in galerijo, da slišijo v resnem času resno besedo iz ust predstavnikov demokratske stranke, ki hoče kot edina državotvorna stranka za vsa državo postaviti močne in trdne temelje naši edin- stveni narodni državi.

Shod je otvoril poverjenik za socialno skrbstvo dr. Vladimir Ravnihar, ki je poudarjal histo- rični moment in pomen volitev v ustavotvorno skupščino. Resno in solidno, brez demagogije, stopa JDS v volilni boj. Edinstvena jugosloven- ska nacija na demokratiški podlagi je prvo načelo stranke. Predstavil je kandidate za Ljubljano: nositelja liste starega preizkušnega in solid- nega voditelja dr. Ivana Tav- čarja; znanega parlamentarca prof. Rejsnerja; zastopnika tr- govstva in obrtništva dr. Moho- ričarja; in bivšega ministra dr. A. Kramarja.

Prvi je govoril župan dr. Ivan Tavčar, čegar izvajanja priobču- jemo na uvodnem mestu.

Zborovalci so sprejeli dr. Tavčarjev govor s velikim zanimi- nem in odkritosrčnim pritrjevanjem. Ob koncu govora ga je pozdravilo občinstvo z viharimi, dolgotrajnimi odobravanjem.

Kot drugi govornik se je oglašil profesor Rejsner kot zastopnik javnih nameščencev. V svojem stvarnem govoru je izjavjal, da tvo- rijo javni uslužbenci samostolen stan, za katerega mora skrbeti drža- va, ki bo le tedaj obstala, če bodo naki pri njej pravico vsi stanoví. Zahtevamo ne samo plačilo za de- lavca, ampak tudi dolžnost, da vsak državlján dela. Plačilo mora biti v najslabšem slučaju toliko, da se do- tični lahko preživi in preživi svo-

jo družino. Stan javnih uslužbencev je na kantu. Vsak sloj si je znal po- mazati, le javni uslužbenci so za- ostali. In vendar so oni državo zi- dali in vzdržali. Zato imajo zahteve javnih uslužbencev višji državni in- teres. Če javni nameščenci ne bodo našli pravice, ki jim gre, tedaj bo imelo to slabe posledice za državo: slaba uprava in država mora iti na kant. V naši državi mora biti objek- tivno, povsem zakonito uradovanje. Odklanjamo vsako avtonomijo, kjer bi imeli strankarski politiki moč nad državnimi uradniki. Kdor se zavze- ma za povratek Šusteršičevih časov v naši upravi, je grobokop države. Naš cilj je edinstvena Jugoslavija. Z resnim in poštenim delom si mo- ramo dobiti pri bratih Srbih ono za- upanje, ki ga želimo. V edinstvu je naša rešitev.

Tretji je govoril zastopnik tr- govskih in obrtniških krogov dr. Mohorič, ki je v temeljitem go- voru razlajal naš gospodarski polo- žaj in naloge, ki jih mora izvršiti ustavotvorna skupščina za povzdigo in napredek našega gospodarskega življenja.

Kot četrti kandidat je ugotovil dr. A. Kramar, da je prevzel četr- to mesto zaradi tega, da se pokaže edinstvo stranke tudi v Ljubljani. Disiplina stranke mora biti na pr- vom mestu. SLS pripisuje naši stran- ki tri kandidate, za kar ji je hvale- žen. Ravnokar se je vrnil iz inozem- stva, kjer je opazil, da vlada velik interes za naše volitve. Tujina dobro razume pomen volitev. Če bo zma- gala ideja edinstva, ki jo zastopa de- mokratska stranka, tedaj bo država močna in trdna. Če pa zmaga kleri- kalno-radikalni separatizem, bo Ju- goslavija nehoteno dele. Imel je priliko slišati tozadevne pogovore med posameznimi člani neke antant- ne komisije. Italijan je zatrjeval, da bodo zmazali avtonomisti. Francoz pa je trdil, da bo zmazala demokra- cija. Tudi JDS ima svoje socialne

toda kdo jih nima. Živeli smo v času revolucije. JDS stoji v sredi boja. Vse jo napada, vsi ji odrekajo zaslu- ge. Za Slovence je volilna doba veli- kega historičnega pomena. Boj gre za to: ali bo zmazala ideja narodne- ga in državnega edinstva ter kul- turnega napredka ali pa separatizem in nazadnjaštvo. Naše plemo se naj- bolj zaveda potrebe edinstva, ker je bilo najbolj tlačeno. Kdor ni za edin- stveno državo, se mora odreči tudi udejnjenosti Sloveniji, ker ne bo nikdar neodrešena domovina združena z materinsko zemljo, če ne bo edin- stvene Jugoslavije, brez katere tudi ni Slovenije. Slovenci smo poklicani, da vršimo nalogo posredovalca in izravnatelja. Kričanje demagoških nasprotnikov ne more imeti nobene- ga pozitivnega uspeha. Naloga mo- dernih parlamentov v nacionalnih državah je delati in ne kričati. Vsak Slovenec naprednega mišljenja ne bo izbral: najmočnejša organizacija ja JDS, ki je nositeljica ideje držav- nega in narodnega edinstva. Zma- gati mora pravi nacionalni čut naše- ga plemena, ki se je izkazal tako sl- jaino v borbi za odrešenje. (Burno odobravanje.)

Na koncu je poverjenik dr. Vi. Ravnihar izjavil, da mu ni treba še posebej priporočati kandidatov, ker je videl in slišal, da se zborovalci popolnoma strinjajo z njimi. Izrazil je svoje prepričanje, da bodo vsi prisotni glasovali za JDS, ki mora zmazati v napredni in demokratiški Ljubljani.

Prognoza o izidu volitev.

»Neue Zürcher Zeitung« priob- čuje članek »Pred volitvami v jugo- slovenski državi«, ki se glasi:

Po dveh letih političnega pro- vizorija bodo na podlagi svobodnih volitev izvoljeni zastopniki osvobo- jenega jugoslovenskega naroda vze- li v svoje roke usodo mlade države. Volilni boj je že v polnem teku. In boj se bo oblikoval na podlagi dose- danjega razvoja Jugoslavije in raz- mer v posameznih pokrajinah. V splošnem se bodo merile v boju za moč nastopne stranke: demokrati, radikalci, klerikalci, razne kmetijs- ke stranke in takolmenovana »Hr- vatska zajednica«.

Do sedaj je objavila samo de- mokratska stranka za vso državo veljaven program in se odprto iz- rekla za državno edinstvo, za radi- kalno izvedbo agrarne reforme in za demokratsko, napredno ureditev države. Njen volilni manifest je po- polnoma jasen in izključuje vsak kompromis in vsako napačno ume- vanje. — To se ne more trdití o ra- dikalni stranki, ki je morala prežvi- gati hude notranje boje, saj sta si stala nasproti Pašić in Protič, do- kler se ni izrekla, upoštevajoč veči- no naroda, za edinstvo države. — Klerikalne skupine, ki v bistvu sicer tvorijo enotno stranko, na zunan- pa nastopajo v posameznih pokrajinah različno, so dobile v Sloveniji ude- lež v sedemdeset odstotkih. Ta stranka ne bo najbrž, ne glede na število njenih mandatov, v konstituenti plodonos- no delovala, ker je brez resnega sta- tišča napram važnim problemom bodočega državnega življenja in ker jo vodi predvsem stremjenje po zagotovitvi upliva višje duhov- ščine. — Tudi kmetijske stranke nastopajo v posameznih pokrajinah različno. Medtem ko imajo v Srbiji, Bosni in večidel tudi na Hrvatskem in v Slavoniji napredno-demokra- tiški program in bodo ugodno vpliva- le na delo konstituantne, bo skušala Radičeva kmetijska stranka, ki bo po volitvah na vsak način zelo oslabiljena, izzvati nove težkoče. De- struktivne tendence njegove vodite- lja so dovolj znane. — Ostane še klerikalna »kmetijska demokracija«, ki je izrastek klerikalne stranke, ki pa zastopa vse drugo nego kmetjske interese.

Takolmenovana »Hrvatska za- jednica« hoče federalistično drža- vo. Kako si predstavlja to federaci- jo, ni mogoče jasno videti. Stranka ve prav dobro, da ne more biti go- vora o kakí avtonomni hrvatski državi itd. Samo eno lahko dosežejo — seveda če bodo imeli v konsti- tuanti večino — namreč Veliko Sr- bijo, zelo malo Hrvatsko in malo Slovenijo. Toda velika večina Hr- vatov noče ničesar vedeti o Hrvat- ski zajednici in o njenem programu.

O socialističnih skupinah, ki bodo dobile par mandatov, se ne more veliko povedati. Socialisti bo- do, če tudi ne formalno, vendar pa v resnici, hodili skupno z demokrati in naprednimi kmetijskimi stranka- mi. Radikalni komunisti so preveč slabi, da bi se jih moglo resno upo- stavljati.

Prognosa: demokratski in napredni elementi, predsej oni, ki stremijo za ohranitvijo in izgradbo enotne države ujedinjenega jugoslovenskega naroda, bodo imeli v kon-

stituenti pretežno večino. Brezdvomno pa bodo nastopile tudi mlade, neiztrošene politične moči, kar je treba zelo želel v interesu bodočnosti Jugoslavije.

Politične vesti.

== Delavske zbornice v Ljubljani, Sarajevu in Zagrebu. Minister Kukevec je ministrskemu svetu predlagal, da se ustanove delavske zbornice. To je zahteva organiziranega delavstva. Oglašali so jo delavci, ko se ni bilo »Večernega lista« in ne Gosarju. Pred nekaj meseci se je »Večerni list« začel gnati za to stvar z umetno zavestjo. Mnogi so mislili, da je tej gospodi res za stvar in za pridobitev nove pravice. Sedaj pride g. dr. Kukevec in vstreže stari delavski zahtevi. Pa glej, »Večernemu listu« in njega duševnemu podpihivalcu g. Gosarju ni všeč ukrep dr. Kukevca. Če bi imel minister Kukevec urediti stvar, potem rajše vidijo, da je delavstvo vohne ne dobi. Morda delavstvo vendar izprevidi neresnost teh možakarjev, ki so bili za časa komunistov iz same korajže prosili za varstvo srbskih bajonetov.

== Klerikalci povzročitelji draginje. Čim se je pričela volilna borba, so jeli klerikalni listi streljati z najtežimi topovi na demokratsko stranko, podtikajoč ji krivdo za draginjo, za neurejenost naših gospodarskih razmer, sploh za vsa zla, ki tarejo dandanes ubogega državljanina. Sami klerikalci se delajo popolnoma nedolžne na tem zlu. Njihovi politiki in državniki, na čelu jim dr. Korošec, tako zatirajo klerikalna trobila, so samo nedolžna jagne, katerim samo hudobni demokratski volk kali vodo. K sreči pa slovenska javnost prav dobro pozna klerikalne voditelje in se zaveda, da so leti v prvi vrsti krivi vsega zla, ki dandanes teži naše življenje. Kdo pa je v prvi vrsti povzročil draginjo? Ali ni bila to naša klerikalna deželna vlada, ki je kratkim petom dovolila nemški Trboveljski premogokopni družbi naravnost nečuvno povzročiti cen premoči, kar je imelo za posledico, da so se cene najrazličnejšemu blagu, predvsem pa živilom in vsem drugim življenjskim potrebščinam hordeno zvišale? Kdo je zvišal za 100 in 200 % voznino za osebe in blago na železnicih? Ali ni bil to vodja klerikalne stranke dr. Korošec? Vsak otrok v Ljubljani ve, da je po povzajanju voznine na železnicih ostal ljubljanski trg malodane prazen, a cene življenjskih potrebščin, kar jih je še ostalo na trgu, so poskočile tako, da je njih nabava navadnemu zemljanu v danih razmerah jedva mogoča. Zakaj klerikalni listi, klerikalni agitatorji o teh notoričnih dejstvih molče, zakaj ne napadajo, če so res prijatelji ljudstva, klerikalne deželne vlade in dr. Korošča, ki sta kriva, da se je v zadnjem času v Ljubljani vse tako podražilo, da bo kmalu prišel čas, ko ne bo več mogoče izhajati nihče razun milijonarjev in tistih, ki sede ob polnih koritih?

== Janez Kalan je stopil zopet na plan. Častivreden gospod Janez Kalan, ki se podpisuje »predsednik Svete vojske zoper pijančevanje, nenravnost in surovost«, se je oglašil v »Slovenec« z dolgim člankom, ki mu je dal naslov »Torej res hočete nadaljevati zločin nad domovino?« V članku priznava, da je on napisal znano knjižico »Zločin nad domovino« ter hinavsko zavija oč, češ da je v tej brošuri očital naprednjakom izdajstvo domovine, a da na svoja očitanja, dasi je zahteval odgovor, doslej ni dobil nobenega odziva. Mož povzroči svoje obdolžitve, češ da je napredna stranka »skriva 50letnega bratomornega boja, da namenoma kvari narod in mladino, da ji narodnost ni najvišji ideal, marveč da je njeno življenjsko načelo samo sovraštvo,« ter se toleče na prsa, »vse to sem očital naprednjakom, a na vse te očite so molčali, a ne samo to, molčali so celo na ponudbo, da bi stranki končali bratomoren boj in si k spravi segli v roke.« Ta Janez Kalan je res impertinenten človek. Vsa slovenska javnost ve, kako prav on zlorablja cerkev v politične namene, kako je v Radomljah ščuval na naravnost popovski način proti sokolstvu, da so ga morali sodniško prijeti za njegov zločest jezik, kako podpihuje s prizniče strankarske strasti, a vendar ima predznost nastopati kot čuvaj dostojnosti, kot odpornik surovosti, kot popovednik mira in pravice! Mož, ki se skriva pred sodišči, da bi ne dobil plačila za najograbnejša natolečevanja in obrekovanja, si upa sedaj igrati vlogo angelja miru in pravice ter pretakati krokodilove solze nad strankarsko posurovitostjo in nad nesrečno, v sled nesloge trpečo domovino. Hinavci! O za pošteno slovo, za pošteno politično borbo smo tudi mi, to smo že opetovano z dejanji dokazali, nikdar pa ne za tako gnilo slovo, v kateri bi lahko klerikalci v kalnem ribarilu in nemoteno napeljevali vodo na svoj ultramontanski miln. Prav ker je nam narodnost najvišji ideal, za to se ne damo zavesti na pota, kjer bi bila narodnost samo dekla nenarodnemu rimskemu klerikalizmu.

== Potrebna ugotovitev. Da se bo pravilno razumelo, zakaj ni demokratska stranka mogla priložiti v to, da bi se oseba dr. Otokarja Rybářa povodom njegove kandidature izločila iz strankarske borbe, je treba povedati, da je dobil g. dr. Rybář mandat v narodnem predstavništvu iz rok jugoslovenske dem. stranke, pa je sprejel kandidaturu narodnosocialne stranke, ne da bi bil smatral za potrebno, preje odložitvi v začasnem narodnem predstavništvu mandat, ki mu ga je skupala JDS.

== Poštenjaki. Narodno socialna stranka je pričela najbrezobzirnejšo borbo proti demokratu. Pravi sicer, da je napredna, toda doslej v svojih glasilih še ni izprožila niti enega strela proti klerikalcem, pač pa njeni plačani agitatorji po vseh krčmah in beznicah zabavljajo, da se kar trese, na demokratsko stranko, dočim pušajo docela na miru klerikalce socialiste in komuniste, dasi so ti, vsaj kakor sami zatrjuje, njihovi najhujši in glavni sovražniki. In ti zabavljajo in agitatorji so večinoma taki, ki so po milosti in dobroti naprednih krogov splezali kvišku in prišli do ugodnega in brezskrbnega življenja. Poznamo osebe, ki so sedaj prvi »narodnosocialni kričarji, ki so še pred meseci lazili okrog demokratov, da so jim preskrbeli topla gnezdeca, sedaj pa prav ti ljudje najbolj opletajo s svojimi jeziki in mečejo kamenje in blato na svoje dobrotnike. So pač poštenjaki!

== Kandidaturi se je odpovedal Fran Smodej, glavni urednik »Slovenca«, ker se hoče, kakor javljajo klerikalni listi, popolnoma posvetiti žurnalistiki.

== Kriza v vladi. »Pravda« prinaša vest, da je v kabinetu nastala kriza, ker se je zahtevalo, naj se ministra dr. Drinčević, Kovačević, člana Narodnega kluba, izjavita o volilnem programu Hrvatske zaednice. Zdi se, da ta vest ni resnična. —d

== Iz demokratske stranke. Zagreb, 5. novembra. 3. t. m. se je vršil v Ogu-linu zbor zaupnikov demokratske stranke za modruško-rečko županijo. Zborovanju je prisostvovalo nad 200 zaupnikov iz vseh krajev županije. Govori posameznih politikov so bili sprejeti z velikim navdušenjem. Sprejela se je tudi kandidatura lista, katere nosilec je dr. Tomislav Tomljenović. Med drugimi kandidati se nahaja na listi tudi Valerijan Pribečević.

== Med zagrebškimi komunisti. Dne 4. t. m. so imeli kovinarski delavci skupen shod, na katerem je poročal v ime nu zmernejše frakcije komunistov dr. Radošević. Po njegovem 1 in pol urnem govoru je hotel govoriti volja levčarjev Ljutišina, vendar pa so ga delavci vrgli iz dvorane ter je malo manjkalo, da ga niso pretepli. Temu se je izognil le z begom. Zdi se, da se je v vrstah delavskih organizacij pričelo močno gibanje proti ekstremnim komunistom. —d

== O seji narodnega predstavništva. V parlamentarnih krogih se govori, da bo na seji začasnega narodnega predstavništva dne 13. novembra došla na dnevni red mirovna pogodba z Madžarsko, dočim bi predloga o zakonodajnem pooblaščenju ne bila predložena.

== Volilno gibanje v Dalmaciji. Poslanec dr. Smoljaka je imel zadnje dni več uspešnih shodov. Med drugimi je imel shod v Koturu, večeraj pa v Dubrovniku s pristasi izvenstrankarske liste, na katerem je bilo sklenjeno, naj bo nosilec izvenstrankarske liste dr. Melko Čingrija. —d

== Jadransko društvo v Budimpešti. V Budimpešti obstoji jadransko društvo za pospeševanje jadarskih interesov na Jadranu. Na zadnji skupščini so zahtevali, da mora Reka na vsak način pripasti Madžarski, ker sicer mora reško mesto poginiti. Blaznost Madžarov narašča.

== Zveza narodov z lastno brezžično postajo. V Zenevi postavlja Marconijeva družba brezžično postajo, ki bo v zvezi z dvorano, kjer bo zborovala glavna skupščina Zveze narodov. Postaja bo izdajala in sprejemala samo časopisne brzojavke. Radij nove postaje bo obsegal Anglijo, Španjo, Portugalsko, Maroko, Tunis, Italijo, Jugoslavijo, Bolgarijo, Avstrijo, Madžarsko, Poljsko, Nemčijo, Dansko, Švedsko, Norveško, Holandsko, Belgijo in Francijo. Postaja bo mogla oddati na uro 3000 besed, če bodo sprejemne postaje tudi tako hitro sprejemale.

== 8. vseruski sovjetski kongres se bo vršil dne 20. decembra. Na dnevnem redu so vprašanja o obnovi industrije, transporta in uprave delavske - selske vlade.

== Komunistem in praktično življenje. »Berliner Tageblatt« piše o komunistu Zinovjevu: Kot nadzunan petrogradski prebivalec Zinovjev v krasni palači. Potuje skoraj vedno z avtomobilom v Moskvo in nazaj, dočim za druge ljudi ni bencina v Rusiji. Na potovanju ga spremljajo njegov kuhar, dvorni sluga in tajnik. Univerza v Petrogradu nosi njegovo ime. Na socialističnem kongresu v Halle je najel zase in za svoje spremstvo 14 sob v hotelu Hohenzollern. Čez noč sta stražila njegovo spalnico dva zanesljiva komunistična detektiva.

== Predsednik občinskega sveta v Novem Jerku za italijanske aspiracije. Zopet so dobili Italijani Amerikance, ki jim je govoril na dušo. Predsednik newyorške občinskega sveta, poamerikanjen Italijan Fiorello La Guardia, je imel v Wilmingtonu govor, v katerem je najprvo zabavljaj na Wilsona, češ, da je Amerika za vojno več potrošila nego Anglija in da bo treba 75 predno se izplača vojni dolg, potem pa je govoril o jadranem vprašanju. Mož je bil zvečemer ameriški podkonzul na Reki. Zavzemal se je za italijanske aspiracije, ki so po njegovem mnenju prvomestno opravljene. Glede na volitve predsednika v Ameriki je rekel: Sedaj

bije ura za nasprotnike Italije. Ako bomo zmagali, porečemo Wilsonu: vi ste nas hoteli pregnati z Reke, ali to se vam ni posrečilo, mi pa bomo z glasovi vrgli vas iz bele hiše. To je naše maščevanje! Italijanski poslušalci so jokali, tako so bili ginjeni! Italijanski listi take izjave, čisto zavite in pretrane, z velikim veseljem beležijo, ali pomagale ne bodo take izjave Italijanom prav nič; k večjemu jim utegnejo še škodovati, ker Jugosloveni vidijo, kako iščejo Italijani prav povsodi nasprotstva proti njim.

== »Ein Volk, ein Reich, ein Kaiser.« V Hanovru se je vršilo veliko zborovanje nemške narodne stranke. Dvorana je bila okinčana z velenemškimi prapori in Bismarkovim oprsjem Svetnik Dietrich je konstatiral, da stranka narašča, da je monarhistična misel v Hanovru krepko razvita in da edino monarhija more v državi obnoviti normalne razmere. Paul Becker iz Berolina je pozval zborovalce, naj se spominjajo s hvaležnostjo Hohenzollernov.

== Novo rensko konfederacijo priporoča francoski vojaški časopis »Echo de Rhine«. Pod bavarškim vodstvom bi se zedinila katoliška južna Nemčija z Avstrijo. List pravi: Podjarmljena Prusija in miroljubna južna Nemčija, to bi zagotovilo mir in procvit Francije.

== Komunisti v Južni Afriki. Iz Londona poročajo, da je prišlo v Kapskem mestu v Južni Afriki do nemirov, katere so povzročili komunisti. Črnei so stopili na stran komunistov. Le s te žavo so bili nemiri udušeni, na kar je bilo nad mestom proglašeno obsedno stanje.

Dr. Gustav Gregorin in dr. Otokar Rybář sta se odpovedala kandidaturi. Svojim strankam sta poslala enako se glasečo in od obeh podpisano izjavo datirano z dne 4. t. m., v kateri povdarjata med drugim: »Spoznala sva, da sva, če tudi proti svoji volji, povlečena v ljut strankarski boj, v katerem se bosta prav gotovo napadali najini osebi v doseg strankarskih uspehov. Uvidela sva tudi, da mora ta boj v svojem nadaljnjem razvoju, zopet proti najini volji, dovesti tudi med nama, dosedaj nerazdružljiva prijateljskima in boriteljskima za pravice primorskih Slovanov, do osebnih konfliktov in predvsem do kompromitiranja primorskih interesov.« Nadalje naglašata v svoji izjavi, da sta skušala pri svojih strankah doseči, da bi se njih imena izločili iz strankarske borbe, kar pa se jima ni posrečilo, ter končujeta svojo izjavo takole: »Od merodajne strani iz zasedenega ozemlja se je nama izjavilo, da je

Telefonska in brzojavna poročila.

VOLITVE V AMERIKI
— d Pariz, 5. nov. Newyorški listi menijo, da bo prvo, kar bo ukrenil novi kongres, da se bo nekaj sklenilo v prid zvezi narodov, pa z gotovimi pridržki. Govorice, da se je Wilson, ki je zelo oslabljen, izrazil, da bo demisijsiral in izročil vodstvo države dosedaniemu podpredsedniku, demitira njegov tajnik z opazko, da bo bolni predsednik do konca svojega predsedništva ostal v Beli hiši.

— d Pariz, 4. nov. Listi soglasno ugotavljajo, da pomeni Hardingova zmaga popolno obsodbo Wilsonove politike. S Hardingom se konča dvoličnost v sporazumu med vlado in parlamentom, katere je oslabila zunanjo politiko Zjedinitenih držav. Listi izražajo prepričanje, da nov razvoj stvari ne bo škodoval prijateljstvu med Francijo in Ameriko.

GENERAL VRANGEL V NEVARNOSTI.

— d Pariz, 5. novembra. (Brezžično) Najnovejša vesti o generalu Vranglu so zelo neugodne. Rdeče čete napredujejo. Za Vrangla obstoji nevarnost, da ga boljševiki ne odrežejo od njegove operacijske baze na Krimu.

— d London, 5. novembra. »Times« javljajo iz Carigrada: Levo krilo Vranglove armade na Krimu je zavrnilo napad pri mostiču v Berekopu. Desno krilo je podvelo protinapad. Izgube na obeh straneh so zelo težke.

ZELEZNIČARSKA STAVKA V AVSTRIJI.

— d Dunaj, 5. novembra. Kakor poročajo listi, so snoti nameščenici južne železnice v Dunajskem Novem mestu sklenili, da takoj prične stavko, ker se ni dosegel sporazum v zahtevani zasilni pomoči. Po 20 se ni odpeljal noben vlak. Na Dunaju in na postajah južno od Dunajskega Novega mesta bodo šle danes zavzeti stališča k sklepu glede stavke. Po komunikaciji glavnega ravnatelja južne železnice je ta dovolila nameščencem iste koncesije, kakor državni nadzornik za promet nameščencem državnih železnic. Potemtakem ne bo težko, da se v kratkem odpravi nesporazum.

— d Dunaj, 5. nov. Večerni listi javljajo, da se izvaja stavka nameščencev južne železnice samo v Dunajskem Novem mestu. V teku dopoldneva so se pričela pozajanja s stavkajočimi. »Ar-

beiter Zeitung« poroča, da gre samo za malo nesporazumljenje glede izplačevanja plač tako, da se bo, ko se doseže sporazum, stavka v Dunajskem Novem mestu gotovo končala.

BURNA SEJA OBČINSKEGA SVETA NA DUNAJU.

— d Dunaj, 4. nov. Na današnji seji občinskega sveta se je razpravljalo o nakupu poslopja Slobodne šole po občini. V debati je Čeh Machat očital krščanskim socialcem in sedanji večini, da so zavlekli vprašanje češke šole. Nastali so burni prizori med krščanskimi socialisti in Čehi. Čehi so oponašali krščanskim socialcem, da niso ravnali krščansko in da so jezuitski. Ko so govorili še nekateri govorniki, med njimi češki občinski svetniki, je povzela besedo tudi krščansko-socialna občinska svetnica dr. Alma Motzke besedo in zavrnila način, na kateri se je govorilo o krščanski veri. Takim razpravam v občinskem svetu ženske ne bodo mogle prisostvovati in ne bodo mogle izvrševati svojega mandata. Naposled se je odobril referentov predlog.

POLJSKA PROTI MALI ANTANTI.

— d Beograd, 5. nov. V nekaj dneh bi mel priti v Beograd romunski zunanji minister Take Joneescu v svrhu nadaljevanja pogajanj glede male antante, radi česar je že obiskal državniške prizadetih držav. Zdi se, da odgovor poljske vlade na predlog Joneasca ni bil ugoden, veld česar je bil tudi njegov prihod v Beograd odpovedan. Kakor se zdi, ni mogla na Poljskem prodreti ideja romunskega državnika o mali antanti.

TAKE JONESCU V VARŠAVI.

— d Varšava, 3. nov. Večeraj je dopel v Varšavo Take Joneescu. Odlični državnik je bil simpatično sprejet od časopisja in vseh političnih strank. V četrtki bo priredil zunanji minister Sapleha v čast romunskemu zunanjemu ministru svečan obed.

ARETIRANI BOLJŠEVIKI.

— d Dunaj, 5. nov. »Neues Wiener Tagblatt« javlja, da je dunajska policija aretirala tri boljševe agitatorje, ki so bili zaposleni pri vodstvu tukajšnje komunistične stranke in ki so oskrbovali tudi kurirsko službo med Dunajem in Moskvo. Po preiskavi bodo boljševeki izgnani iz Avstrije.

ARETIRANI BOLJŠEVIKI.

tem šele, po zmagi, pride — konferenca miru. Treba izvajati borbo za državo, ker so na žalost protidržavni elementi prešli tudi narodno kri, ki vpije po končni in odločni rešitvi. Za to je naša parola: krivci pred sodnijo, pri volitvah pa vsi v eno fronto, ki so za državo in narodno jedinstvo in katerim je naša narodna država — narodna svetinja!

— »Epoha« govori o reakcionarnih silah v Jugoslaviji. Po vseh krajih bivše Avstrije je politična zavest južnih Slovanov čisto plemensko-šovinistična značaja in pod etiketo plemenskega šovinizma se morejo gojiti ideje in cilji najtomanjše politične, kulturne in socialne reakcije. O tem nas je dovolj poučil rezultat politike srbskega radikalizma in hrvatskega starčevićanstva v agrarnem vprašanju. V Sloveniji je že organizirana močna vojska klerikalne reakcije, v Bosni, Stari Srbiji in Makedoniji živi milijon in pol konservativnega muslimanskega elementa, v katerega življenje je še danes vera edina pokretna sila ter je ravnodušen napram vsakemu političnemu, družabnemu ali kulturnemu vprašanju, ki pretresa svet. Reakcionarne sile bodo imele, ne varjamo se o tem, v naši državi na razpolago mnogobrojno vojsko in skušale bodo, podvrečati svoji oblasti našo državo, naslanjajoč se na to vojsko. Vlada demokracije v naši državi ni zasigurno tako, kakor je bilo v Srbiji, ki je bila demokratska. Zato pa je toliko večja dolžnost demokratov, da svojo akcijo za demokratiziranje države razširijo v vse narodove vrste. In svojih sil ne smejo cepiti in razlikovati, ki so med njimi, naj potihnijo na toliko bolj naj se proti taboru reakcije strnejo v tesno združene vrste demokracije.

— »Politika« piše o slabih živcih. Nezadovoljnost, oslabelost, apatija, to so danes najmarkantnejše črte v razpoloženju naše inteligence po krajih, osvobojenih od habsburškega jarma. Vsak lamentira, vsak pravi, da je razčaran, da nič ni izvršeno tako, kakor je on upal. To razpoloženje je nevarno znak slabosti narave, ki pričinja obvladati našo družbo. V Srbiji so zavladali rokave pa delajo, po drugih oblastih pa kritizirajo in vse zamerjajo. Realno in trezno se presojajo tam težkoče, pri drugih oblastih pa se naša inteligenca straši pred vsako, tudi najmanjšo zapreko na težkem potu državnega stvarjanja, boji se vsake slamke in trepetu pred vsakim šumom. Ako bi imel take živce narod v Srbiji, potem bi bila še danes turška garnizija v Beogradu, avstrijski oficirji bi se še sprehajali po Ljubljani, madžarske sodnije bi delovale v Novem Sadu in madžarski grbi bi stali še vedno na javnih poslopjih v Zagrebu. Srbija gleda na vse s skrbjo in vero v bodočnost, ostali kraji gledajo s einizmom ali obupom ali resignacijo v bodočnost. Ni vere v zmago, ni volje za borbo na uspeh. Razvajeni v življenju brez resne borbe, nenavajeni, da sami kaj vstavljajo, so oni živeli tako, da jim je bilo vse gotovo prineseno, oni so živeli brez brige in brez emocije, njihove brige so bile spletke, njihove borbe burja v čaši vode. Zato so postali nesposobni, da se bore proti resnim neprilikam, njihovi živci so slabi, da ne vzdrže velikih naporov in težke borbe. Slabi živci naše inteligence v novih naših oblastih, to je jako nevarno zlo, ki je treba ozdraviti brzo pa energično. Treba našim intelektualcem, da resno prouče življenje in delovanje srbijskega seljaka in intelektualca od prve srbske vataje do narodnega ujedinitelja. To bo dobra šola in odlična lekcijska. Tam se vidi, s kakimi mukami in naporom se vstvarja država ter da se države ne tvorijo na divanu s cigaretami v ustih. — Trpka je ta srbska sodbja! Čitajmo jo pazno. Nekaj ostalega avstrijanstva je naslikanega v njej, potem pa je iskati povoda za tako ostro kritiko v vladanju reakcionarcev v Sloveniji in Hrvatski. Sicer pa je prepslošna in zato preostara.

— »Demokratja« razpravlja o profesionalni organizaciji. Vse profesije iščejo materijelno in moralno zaščito svojih članov. Glavno je, da se njihova organizacija vodi na sindikalni osnovi. Ne samo delavci in obrtniki, ki so tudi pred vojno imeli svoje organizacije, marveč tudi činovniki invalidi, trgovci, vpokojenci, potem kmetje, vsi se naslanjajo drug na drugega, da bi izboljšali pogoje svojih materijalnih razmer. Sindikalni pokret se širi po vsej Evropi in tudi pri nas se bo kmalu razvil sindikalizem. Naravno je, da se je tem pojavom pridružila tudi politika naših strank. Člani profesionalnih organizacij zahtevajo od strank garancije za doseg svojih ciljev in se vežejo z njimi ali deloma ali v masi. Delavci so ali v komunistični ali socialno-demokratski stranki. Ostale organizacije ali niso pristopile en bloc tej ali oni stranki, ali, kar je značilno, pri vsaki se javljajo poskusi za formiranje posebnih novih političnih organizacij. Objavljajo se programi in iščejo se kandidati za skupščino. Med organizacijami štejemo med najvažnejše kmetjske organizacije. Agrarni pokret, ki ima zmela za ekstenzno v drugih državah, je objel torej tudi našo zemljo. Ustanavljajo se kmetjske stranke. Ambiciozni ljudje, ki niso mogli dobiti mesta v že obstoječih strankah, so vrgli oko na organizacijo seljakov- težakov, s katerimi imajo malo ali, pa nobenih zvez, pa ne poznajo življenja kmeta in tako ne bi mogli zastopati njegovih interesov. S takim delom se gode veliki pogreški.

Novinski pregled.

— »Riječ« označa spaspavanje Radice s strani Hrvatske Zajednice za rušenje države. O dr. Pavelici (ki se je imenoval H. Z. zavzel za Radice, da bi bil puščen na svobodo) smo mislili, da mu je bilo res mar za našo državo. Njegovo zavzemanje za Radice pa mora nas v tem pogledu omajati. Vlada znači gledati v bodočnost, to pa se zahteva tudi od vsakega političarja. Dr. Pavelic pa ne vidi, kako je danes si-

tuacija, kaj še, kaj nas čaka. On ne vidi, da smo sredi boja, kjer se bijeta dve vojski: jedna demokratska za državo, druga pa radičevsko-frankovska proti državi in narodnemu jedinstvu. Posredovatelji, ki prihajajo v tem času s ojkjo miru, pa če bi bili tudi kot nevtalci, niso nič drugega nego begunci izpod zastave narodnih vrst in njihove akcije so čisti defetizem. Borba se mora izvajati do kraja in po-

— »Jedinstvo, organ demokrat-ske stranke v Novem Sadu, govori o slabljenju države. Vesti o zunanji situaciji nas pozivajo na resno razmišljanje. Vsi naši nasprotniki, in teh ni malo, delajo načrto, da bi našo državo oslabil in odepili nekateri dele ter bi jih dodali Avstriji, Madžarski itd. Računajo pri tem na pomoč onih elementov, ki med nami rujejo proti državi. Tako pričakovana rešitev jadranskega vprašanja se najbrže ne privede h kraju. Italija po našem ko-roškem porazu še bolj zavlačuje ja-dransko stvar, nadejaje se, da bomo po 28. novembru, po volitvah v konstitu-anto, še slabši. Z druge strani pa raču-na na uspeh črno-žolnih avstro-ma-džarskih elementov. In potem bi doča-kala, tako misli, rešitev jadranskega vprašanja po svoji volji. Zlastno je dejstvo, da nahajajo naši sovražniki pristaše za svoje načrte v naši državi. Radičević, Franković, Zajedničarji so to. Zato pa treba pravočasno udušiti vsako protidržavno delovanje in pre-prečiti vsak poskus slabljenja države. Naša kraljevina je vetvarjena za to, da

bo močna jedinstvena država, ki bo mogla, ako treba, nastopiti proti vsa-kemu, ki bi poskusil delati jej nored in nemir.

— »Narodni Listy« izvajajo, da bo »mala ententa« ententa malih. Ze sama misel takega združenja je simpatična vsakemu demokratično čutečemu člo-veku. To je njena moralna podlaga, moč za združenje malih k vzajemni ohrani. Mala ententa se ima polagoma spremeniti v veliko entento malih na-rodov, v velik kompleks združenih dr-žav, katerih sila bo segala od Balta do Adrije. Vprašanje pa je: Ali bode dru-žba toliko narodov, izmed katerih so vezani neki samo po zemljepisnih poj-mih, spojena zadostno k skupni obrani? Ali ne bo toliko raznih interesov in nevarnosti, prijateljstva in neprija-teljstva posameznih članov včasih ogrožalo miru celote? Ali je umestno združevati k skupnemu postopanju ta-ke narode, katerih medsebojno nepri-jateljstvo se še ni ohladilo? To so vpra-šanja, ki vznemirjajo, zato pa jih mo-rajo naši vodilni državniki dobro uva-ževati.

Neodrešena domovina.

— Amnestija v okupiranem ozem-lju. Iz okupiranega ozemlja poročajo, da je bila večerj povodom obletnice zmage pri Vittorio Veneto proglašena amnestija, po kateri se morejo svobodno vrniti domov vsi, ki so svojevolično pobegnili, kakor tudi oni, ki so jih pre-gnale okupacijske oblasti. —d

— Na demarkacijski črti so bili are-tirali meseca septembra nekoga Frana Milje (?) s Kranjskega, ki je hotel pri-ti čez črto brez potrebnih polnih listin. S sabo pa je imel nekaj jugoslovanskih listov in baje nekaj brošur revoliucio-narne vsebine. Italijanski stražniki so ga prijeli in odpeljali v Trst, kjer je prišel šele te dni pred vojaško sodnijo. Obsodili so ga na 11 mesecev zapora, katera kazen pa odpade vsled amnesti-je s dne 5. oktobra.

— V Gorici je bilo dosedaj, ako pri-merjamo dogodke v drugih krajih, še precej mirno in ni bilo spopadov med Slovenci in Italijani. Razbojniškim ele-mentom, ki hočejo strahovati vse Pri-morje, pa to ni po volji, za to so izdali oklice, da je italijansko narodno življe-nje na Goriskem ogroženo od krivih notranjih in zunanjih prijateljev in da za to treba odpora in boja. V ta namen se ima ustanoviti podružnica fašistov, ki bo čuvala italijanstvo na Goriskem, to se pravi po naše, ki bo začela div-jati proti Slovincem, da ne bodo varni življenja v Gorici ne po dnevi, ne po noči.

— Češke usmiljene brate so pre-gnali Italijani iz Gorice in poslali tja italijanske iz Milana. Prejšnji pri-jor Longin Horák, ki je bil v Gorici jako spoštovan mož, je bil imenovan pred osmimi meseci za generalnega defini-torja reda v Rimu, v glavnem za to, da so ga odstranili iz Gorice. Za prijorja

je bil potem imenovan Oeh R. Bernad-zik. Ali le za toliko časa, dokler so ga potrebovali, sedaj je odšel tudi on iz Gorice in sicer domov na Češko. Bernad-zik je deloval v Gorici 21 let. Tako iztebljajo Italijani Slovane iz Pri-morja.

— Industrija pod italijansko upra-vo v Primorju propada. Tako poročajo iz Trbiča, da se zatvori največja ita-lijanska tovarna za sodovko. Vlada je si-cer obljubila potrebne kredite ali po-slala še ni niti enega centesima.

— V Trbiču so neznani tatovi od-nesli iz davčnega urada vsoto 261.000 lir. Držne italijanske tatvine v Primor-ju se strašno množe.

— Težko poškodovanega so našli pretekli mesec na poti iz Čedad v Ko-bariški Kot nekoga Špehonja. Prepelja-li so ga takoj v Čedad v bolnišnico, kjer je mogel še povedati, da so ga napadli neznani ljudje, nato je umrl. Takih na-padov je na tej strani vse polno, ita-lijanska oblast pa ne stori ničesar za javno varnost med Slovenci.

— Poskusen atentat na D' Annun-zia. V soboto, dne 30. oktobra je nek ardit streljal na D' Annunzia, ki ga pa je zgrešil. Stvar se hoče prikriti, ker žele, da bi ne prišla v javnost radi strašnega stanja, ki vlada na Reki v sploš-no nezadovoljnost, katere je bila vzrok napadu. D' Annunzio se v svojem veli-kem strahu sedaj ne upa več iz hiše. —d

— V Istro pošiljajo Italijani v hr-vatske šole učitelje iz kraljevstva. Tako dva tuja učitelja sta bila napadena pri Sv. Vincentu. Istrski banditi so mislili, da imajo pred seboj kakšno mešetarje ali agente, polne denarja, pa so jih napadli in oropali. Krivavih glav sta prijavi-la omenjena učitelja pri oblastvih v Pulju, kaj se jima je zgodilo.

Visoka šola za politiko.

Poročali smo že, da je Nemčija usta-vovala visoko šolo za politiko. Kdor bi mislil, da koraka tu že zopet Nemčija na čelu držav, se zelo moti. Tako preda-vanja so se vršila že pred vojno na vse-učiliščih nekaterih držav, za gotovo mi je znano, da na pariškem vseučili-šču. Tudi je imela Nemčija pred izbru-hom vojne neko šolo za politiko in no-vinarstvo, ki pa je bila privatna in je vzela, kakor se spominjam, neslaven konec. Slovanski novinarski kongresi so opetovano postavili zahtevo po usta-novitvi novinarske in politične visoke šole in lanski jugoslovanski novinarski kongres v Zagrebu je tozadevno sklenil resolucijo, katere izvedba pa je vsled drugih trenutno važnih okoliščin za-ostala. Končno se je na češkem vseučili-šču v Pragi ustanovila novinarska in politična visoka šola, ki pa se ozira v

prvi vrsti in skoro izključno le na nacij-onalno ekonomijo. dočim zanemarlj-vo druge panoge politike. Visoka šola, ki jo je ustanovila Nemčija, ni državna in hoče biti izvenstrankarska. Na njej bo-do predavali najslavnejši politiki in državniki, žal samo, da nam ni znan našt predavatelj, da ne moremo presodi-ti, na kaj polaga nova visoka šola naj-večjo važnost. Predavanja so namenje-na onim, ki se hočejo posvetiti politiki, hočejo očistiti politiko osebnih ambicij in korupcije ter hoče postaviti politiko na znanstveno podlago. Gotovo se bo dalo to s časom doseči, toda še pregle-boke so korenine vojnega zla, da bi se dalo že sedaj računati na ugoden uspeh in tam, kakor pri nas, je še pregluboko zasidrano prepričanje med politiki, da za politiko ni treba šole.

Narodno gospodarstvo.

Zvišana carina vsled nove uredbe davka na kupniški promet.

Razložili smo že na tem mestu no-vi davek na poslovni promet. Po prvot-nem besedilu tega zakona bi se bil da-vek pri trgovcih in obrtnikih pobiral na ta način, da bi morali zapisovati svoje prodaje v posebni knjigi. To knjigo bi bilo mesečno predložiti davč-nemu oblastvu ter plačati 1 do 2% od prevedene svote, kakor smo takoj dejali, bi bila pravilna tehnična izvedba takega zakona komaj mogoča. Manjkalo bi organov, potem pa, kdo jamči v današ-njih časih, da ne bi po zakonu predvi-đena kontrola davčnih obvezancev pri-vedla tuintam na »stranpustice«. Ne za-hlevo gospodarskih krogov se je vršila v Beogradu nedavno anketa o novih davkih. Na tej anketi se je predlagalo, da bi se mesto prvotno mišljenega po-birala davka na poslovni promet po-birala posebna doklada na obstoječo carino. Interesantom se je obljubilo vpoštevati ta nasvet. Interesente obra-žajo, finančni minister je pa obrnil. V izpremenjeni »Uredbi o obrtnom (pro-metnem) porezu« je presenetil našo javnost z določili glede importnega in eksportnega blaga, ki slovejo: Davek na poslovni promet znaša: a) za robo, ki se uvaža preko carinarnice toliko, kolikor znaša carina na dotično robo; b) za robo, koja se izvaža preko carinarnice, polovico tega, kar znaša carina na to robo; c) za importirane luksuzne predmete toliko, kolikor znaša uvozna carina, a razun tega še 10% od vred-nosti importirane luksuzne robe; d) za

robo, katere se izvaža ali uvaža, pa je oslobojena plačila carine toliko, kolik-or bi znašala carina na to robo, da ni prosta carine. V vseh teh primerih se pa davek plača v zlatu, odnosno srebru po kurzni vrednosti, ukazuje minister financ za plačevanje carine. Za že im-portirano robo znaša davek 10% pri luksuznih predmetih, sicer 2% ocenje-ne vrednosti. Za obrtna podjetja vobče in trgovine z živili in one z domačo ro-bo znaša ta davek toliko, kolikor znaša njih letni pridobinski davek z dokla-dami. Za mešana podjetja, to so taka, ki trgujejo z domačo in importno ro-bo, znaša davek toliko, kolikor pridob-ina z dokladami. Tak davčni subjekt imajo pravico, da se jim vrne na cari-narnicah iz tega naslova že plačani davek. Za fabrike znaša davek 1% prodajne cene njih proizvodov. Ta pod-jetja imajo istotako pravico do povra-čila zneskov, plačanih za importirane surovine. Pri prodaji goveje živine bo plačati 1% prodajne cene. Podjetja, za-vezana javni računodaji, plačajo 2% bruto dobička, izkazanega v odobreni letni bilanci.

Predmetna uredba je obširna in ima 16 členov. Objavili smo le člen 6, glede izmere tega davka. Gotovo je, da je obremenitev v novi obliki valed 100 in 50% povišbe carine zelo huda, hkratu pa mehanično zadene na levo in desno. Cela uredba je komplicirana in dvomimo, da je v praksi provedljiva. Rodila bo mnogo nevolje, ovirala promet, naposled pa najbrž izgnila, ker nima vitalitete v sebi.

Dneone vestil.

V Ljubljani, 6. novembra 1920.

— Sela občinskega sveta bo v torek, dne 9. t. m. ob 5. popoldne. Dnevni red priobčeno v ponedeljek.

— Jadnarska delegacija. Po Ljubljani se je danes raznesla vest, da so se naši delegatje za pogajanja z Italijo že peljali skozi Ljubljano z ekspresnim vlakom. Ka-kor smo informirani, naša delegacija še ni dospela v Ljubljano. Pričakujejo, da dospe danes zvečer z ekspresnim vlakom.

— Trboveljska premogokopna dru-žba, o kateri smo morali zaradi njenega našemu gospodarstvu kvarnega ravna-nja pri cenah ponovno ostro pisati in zahtevati, da se preobrazi po potrebi novega položaja, zviša v kratkem del-niški kapital. Od zvišane glavnice dbe tretjino stari delničarji, ostali dve tret-jini pa Jugoslovenci in Francozi. Po-drobnosti se žal še niso razodele jav-nosti. Gotovo pa je, da je bila naša kle-rikalna vlada dovolj opozorjena na važ-nost cele zadeve in imamo pravico pri-čakovati, da je našo korist čuvala. Vča-sih so pri tej družbi delnice celo za-stoj dajali, pripovedujejo stari kapita-listi. Za Slovence gotovo ne bodo niti zastoj niti poceni. O novih finančnih in upravnih projektih javnost pri nas nič ni izvedela. Čemu tudi? Videli bo-mo pa v kratkem, kaj so izkalahali in iz-varili gospodje, ki so skrbno čuvali in-terese te tuje družbe, ki se je redila na breme našega konzumenta. Najbrž se pri tej pomnožitvi kapitala izvrši tudi kakor vrste nacionalizacija. Tedaj se bo bo to in ono videlo. Afera je za našo državo velike važnosti, da ji treba po-svečati vsi pozornost.

— Dirigentski jubilej. Gospod dr. Jo-sip Cerin, kapelnik muzike dravske divzi-je v Ljubljani, praznuje 30letnico, odkar je prvič nastopil kot dirigent v javnosti. Dne 21. novembra 1890 je namreč dirigiral prvič v inozemstvu. Kasneje je bil koncertni vodja Glasbene Matice v Ljubljani, kapel-nik na Ljudski operi in v dvorni cerkvi na Dunaju, kapelnik Narodnega gledališča v Ljubljani ter 16 let kapelnik vojaških godb na Dunaju, v Budimpešti, Pragi in zadnji dve leti v Ljubljani. Dr. Cerin se je od mladosti posvetil glasbi, je prvi Slovenec, ki je bil na dunajski univerzi na filozofski fakulteti promoviran za doktorja muzikolo-gije ter deluje kot pevovalca in kapelnik že nad 30 let. V proslavo tega jubileja priredi g. dr. Cerin dne 18. t. m. v veliki dvorani hotela Union veliki simfončni kon-cert na korist fonda muzike dravske di-vizije.

— Število volilcev v kranjskem okrožju. Iz spopolnjenih volilnih imenikov, ki so predloženi za okoliš ljubljanskega deželnega sodišča, je znana delna statistika volilcev kranjskega okrožja. Po okrajnih glavav-stvih znaša število volilcev: Cer-knica (politična ekspozitura, obse-gajoča 6 občin) 3262; okr. gl. a. m. n. i. obsegaajoče 60 občin, 8487; Kranj, obsegaajoče 30 občin, 10.924; Litija, obsegaajoča 17 občin, 5235; In okrajno glavarsvo Ljubljana oko-ljca, obsegaajoča 38 občin, 13.531, te-daj skupaj 41.439 volilcev. Znano nam še ni število volilcev radovljiškega okraja, kakor tudi ne vseh okrajev, ki spadajo pod novomeško okrožno sodišče. Zanimivo je dalje dejstvo, da je bilo v krajih Kranj in Ljubljana okoliča podanih največ reklamacij, med vsemi tvori občina Ziri rekord, kajti tu je bilo vpisanih k prvotnim 338 še 369 volilnih upra-vilencev.

— Pravilno število volilcev v Ljub-ljani. Glasom spopolnjenih volilnih ime-nikov za Ljubljano znaša celokupno število volilcev 11.155.

— Kako smo informirali svet o koroški Sloveniji. Urednik »Neue Zürcher Zeitung«, ki je bil za časa plebiscita na Koroškem, se pritožuje v svojem listu, da ni mogel dobiti od jugoslovanskega zastopnika pri ple-biscitni komisiji v Celovcu nobene informacije o položaju v plebiscit-nem ozemlju. Tudi neki holandski novinar je zaman trkal na vrata našega zastopnika. Zato so se morali nevtralni novinarji sami prepričati na lico mesta o pravem položaju. pri čemur se jim z avstrijske strani ni delalo nobenih težav. Tako švi-carski novinar, katerega so vsled naše indolentnosti informirali razni nemški kolegi in zastopniki avstrijs-kih oblasti v nam sovražnem zmi-slu, kar je razvidno iz raznih član-kov inotic v »Neue Zürcher Zei-tung«, ki nam je drugače naklonjena.

— Učiteljem Korošcem in Pri-morcem, ki se nahajajo še na Koro-

škem, daj informacije o našem bo-dočem postopanju in našem name-ščaju Vinko Möderndorfer v Dra-vogradu.

— Kronske in dvokronske papir-kmalu izgine iz prometa. Za te umazane in ogabne krpe ne bo pri nas nikomur žal. Da izginejo je tem bolje, ker kroži vse polno nežigosanih in avstrijskih. Zadnja roka bo seveda izgubila, ko se jih polegne iz prometa. Ali pri tej za-meni, ki je dobro došla, nastane ta ne-prijetnost, da dobimo le nov papir po 1/2 dinarja. Krona bo tako izgnila kot prometna enota. Bati se je podražitve v drobnem prometu. Stvar pa ima še drugo plat. Pomaga do ustilitve dinar-ja po nesprejemljivi relaciji 1 : 4. Tega nečemo, da bi prišli menični tebični efektivno do računanja v dinarju na našo nepopravljivo škodo. Stvar je na sebi malenkostna, ali v jedru pa načel-ne in dalekosežne važnosti.

— Ustavljen promet z Dunajem. Vsled delne stavke železničarjev na progi Wie-ner Neustadt-Mürzschlag so izostali vsi dunajski brzovalci proge Dunaj-Trst. Red-no prihaja v Ljubljano čehoslovski vlak. Na splošni osebni promet na našem ozem-lju stavka nima nikakega vpliva.

— Sela iz koroške plebiscitne cone A. Sešli so se nekje na Koroškem Slovence, Nemec in Nemčur in takoj se je vnel med njimi prepir, kdo je najkulturnejši, naj-snažnejši, najpomumnejši itd. »Pa teknu-mo!« je dejal Slovenec. — »Dobro! Tekma naj odloči!« sta pritrdila Nemec in Nem-čur. »Kdor vzdrži v kozlovskem hlevu najdlje, tisti zmaga!« — Slovenec je ugo-varjal, a ker sta imela Nemec in Nemčur večino, se je končno udal. Šli so torej v kozlovski hlev, kjer je smrdelo uprav pe-klenko. A prvi je pobegnil — Slovenec! Nato je čakal. Nedojo za njim je prišel iz hleva — Nemec. Nato sta čakala. Dolgo, dolgo. Končno so se z velikim hrupom razletela vrata in iz hleva je pribežal — kozel. Preveč mu je smrdel — Nemčur!

— Vlaganje prošen za službena mesta pri poštni upravi. Poštno in brzojavno ravnanje naznanja, da so vsa službena mesta pri poštni upravi zasedena. Glede na to je vsaka prošnja za podelitev kakršne-koli službe brezuspešna.

— Draštvo »Gospodovski zvon« va-bi celokupno javnost na veliki manife-stacijski shod, ki se vrši v torek dne 9. novembra t. l. ob pol 8. zvečer v veliki dvorani hotela Union. Dnevni red: Ko-roško vprašanje. Predava g. dr. Oblak; govore razni govorniki. Pridite vsi, da manifestiramo s tem za osvoboditev Ko-roške!

— »Gospodovski Zvon« vabi ves novi odbor na 1. odborovo sejo, ki se vrši v ne-deljo ob 9. popoldne v pisarni dr. I. C. Oblaka, Dalmatinova ulica (hotel Strukelj).

— Predavanja na poljudnih zdrav-stvenih tečajih, ki se prično 8. t. m. vsako-krat ob 20. in ob 18. uri, kakor je bilo pomotoma na vstopnicah navedeno.

— Razširjenje mednarodnega paketne-ga prometa. S. 1. novembrom t. l. se je otvoril med kraljevino SHS in Belgijo, Dansko, Egiptom, s Sudanom, Pisko, Ita-lijo, Islandijo, Luksemburgom, Madžarsko, Nizozemsko, Norveško, Portugalsko, Spa-nijo, Švedsko in Veliko Britanijo poštni paketni promet.

— Dubovni arad staine vojne bolnice se zahvaljuje vzorni mladini ljubljanskih ljudskih in meščanskih šol na podarjenih 700 venci, s katerimi se je okrasilo gro-bove volakov na pokopališču pri Sv. Križu. Superijor Drago Kojak.

— Tatvina koles. Iz veže Košakovce gostilne na Krekovem trgu je bilo po-sestniku Antonu Kališku ukradeno no-vo, 2000 K vredno kolo. — Iz pisarne Antona Stadlerja v Sodni ulici sta dva elegantna mladeniča ob 7. jutraj odve-ljala črno plekano, 6000 kron vredno »Eaka« kolo.

— Tatvina na glavnem kolodvoru. Zelo se množe tatvine premoga in dru-gih predmetov na glavnem kolodvoru. Premog običajno odnašajo žene. V železnike vozove pa je bilo izvršenih več vlovom, med njimi tudi v lo-zelezniki voz ob Ranzingerjevem skladi-šču, iz katerega sta dva mlada vlovilca odnesla tri kose manufakturnega blaga v vrednosti 3500 kron.

— Pozor! Stranke, ki so kupile pri mestnem tržnem nadzorstvu moko za kr-mo, se vabijo, da vrnejo vrče najkasneje do četrtka 11. t. m., ker se kasneje vrče ne bodo več sprejemale.

— Zmaka senova. Z ozirom na kratak obost in vseskozi konkurenčne cene si je domača tverka manufakture in mode Schwab & Bizjak v Ljubljani pridobila naj-večje simpatije p. t. občinstva. Glede na kakovost blaga in solidno postrežbo se sa-ma priporoča. Gled današnji oglas!

J. Lavrenčič, v Železnikih koncipist L. Ze-plič, v Stari Loki odvetnik dr. O. Fetič, v Trbiču odvet. kandidat dr. J. Stempihar, v Besseli davčni upravnik I. Mešek, v Stra-žišču ing. B. Bloudek, v Sencurju nadgrom. F. Zupančič, na Trati oficijal Josip Lev-stek, v Zmuncu odvetnik dr. E. Stare, v Zireh sodnik dr. E. Koba.

Krški okraj.
Za predsednike volilnih odborov so imenovani: V Boštanju zdravnik dr. A. Homan, v Bučki avskultant dr. F. Tavželj, v Cerkljah sod. svetnik dr. J. Jan, v Pod-logu sodnik F. Zörer, v Čatežu davč. uprav. St. Praznik, v Kostanjevici sodnik dr. Leitgeb, v Krškem I. notar J. Pučko, v Krškem II. odvetnik dr. S. Lapajne, v Mo-kronogu sod. svet J. Tekavčič, v Radečah sod. svetnik dr. R. Schmidt, v Rakd odvet-nik dr. J. Mencinger, na Studencu davč. upravnik F. Rendia, pri Sv. Križu pri Ko-stanjevici notar J. Rohrmann, pri Sv. Križu pri Svibnem notar F. Burgar, v St. Janžu sodnik A. Hočvar, v St. Jerneju I. sodnik dr. J. Fischinger, v St. Jerneju II. konc. prakt. D. Setina, v St. Rupertu sod svet. A. Kuder, v Skočjanu davč. uprav. A. Mazgon, v Smarjeti odvet. kandidat J. Režek, v Trebelnem notar G. Demšar, v Trbiču zdravnik dr. A. Češark in v Veliki Dolini odvetnik dr. I. Dimnik.

Kultura.

Reperitoir narodnega gledališča v Ljubljani.

Opera:

6. novembra, sobota, Od balke do balke. Red D.

7. novembra, nedelja, Sen kresne noči dramska predstava. Izv. abnm.

8. novembra, ponedeljek, zaprto.

— Obramba ruskih igralcev. Pre-jeli smo in objavljamo to-le izjavo: Kot član »Udruženja glumaca« smatram za svojo principijelno dolžnost, pokoriti se njegovim odločitvam. V sedanjem položaju pa ne morem biti solidaren s postopanjem ljubljanskega pododbora in se bom pridružil stavki le na zahte-vo centralnega odbora, čeprav principijelno sploh ne priznavam stavke v umestnosti. Vzrok za to moje stališče so sledeči: Smatram korak ljubljanskega pododbora »Udruženja glumaca«, ki ga je storil s pismom od dne 27. okto-bra, nasilenjem v prilogi k tretji št. časopisa »Maska«, za nekulturne in nekoligijalen napram ruskim članom igralske družbe, ki so vrhu tega še gostje. Pri nas se je po slovanski na-vadi smatralo gosta vedno za posebe-no osebo in nikoli ni smel biti cilj na-padov v dosego sebičnih namenov. Kolikokrat sem slišal, da stavka ni na-perjena proti Rusom, in sem to verjel, dokler nisem čital črno na beleni, da je po mnenju »Udruženja« (pismo od 27. okt.) »še angažiranje Rusov samo na sebi pregrešek proti naredbi e na-rodnom pozorišču (§ 1. vrsta 29), da je običajno zelo nezadovoljno v ru-skimi predstavami (§ 1. vrsta 13) in da ruski igralci nikakor ne bodo zado-voljni zahtevam slovenskega narodne-ga gledališča (2 stolbec, vrsta 20)«.

K vsemu temu pristavljajo naši slovenski tovariši »v pojasnilo razni-cec, da bi bilo desetkrat bolje, ako se bi uporabil denar, izdan za ruske igra-lice, na ta način, da se pošlje naraščaj v Berlin ali kam drugam v svrhu št-dij. (Prepuščaj avtorjem tega pisma odgovornost za njih nemško orien-tacijo) Bolj jasno se pač ne da izraziti, da je bivanje ruskih igralcev v igra-ski družbi nezakonito in brezkoristno, da celo škodljivo. Manjka samo še jas-no formuliranje zahteve, da se naš Ru-ski napode. Sicer se pa da ta zahteva čitati med vrsticami, saj je razumljivo, da ni treba trpeti v svojih vrstah brez-koristnih, da celo škodljivih članov.

Ne vem, kaj si je mislila gledali-ška uprava, ko nase je angažirala. To-da mi smo menili, da se lotimo velike naloge, ako prinesemo mlademu sloven-skemu gledališču v začetku njegovega samostojnega življenja 20letno kul-turo ruskega igralskega stvarjenja in mu razkrijemo oblike izražanja slovanske duše, ki jih je ustvaril iz svojega mesa in krvi ruski igralski svet. Saj je način izražanja duše vsebina vsake umetno-sti, tudi gledališke.

Takih misli smo bili, ko smo opu-stili namen potovati naprej v Prago, kjer smo že imeli najeto gledališče za simo, in ostali v Ljubljani pod soto akronimi pogoji. Tudi sedaj smo pre-pričani, da nobeno potovanje v Berlin po nemško kulturo ne more dati sloven-skemu gledališču onih rezultatov, ki bi jih lahko rodilo solidno skupno delova-nje slovenskih tovarišev s nam. Nem-ška duša ostane nemška duša in naj Nemcem ostanejo forme njih izražanja! Toda slovanske duše se ne da vailiti v nemški okvir. Mlado slovensko gle-dališče ima veliko zmognih, celo na-darjenih ljudi, toda njemu manjka teh-nika igralskega ustvarjanja, ki odgo-varja bistvu slovanskega duha, poseb-no pa mu je potrebna tehnika skupnega ustvarjanja. Ravno v tem je dosego rusko gledališče znatno višje in je bilo radi tega posebno važno anga-žiranje celega ruskega ansambla. Vse to smo vam nudili iskrenega srca. Po-tem odkrito, da smo pustili pri tem v nemar lastne koristi. Toda vi, sloven-ski tovariši, niste hoteli. Našla se je med vami peščica ljudi, (drugi, celo večina — o tem sem prepričan — so se jih pridruživši samo iz solidarnosti), katerim je lažno samoljublje vsipalo pe-sek malenkostnih pretenzij v oči, da ne vidijo velike naloge. Jasnno se razvidi iz pismo od 27. oktobra, da jih je an-gažiranje Rusov pod boljimi pogoji raz-žalilo, očitvidno je, da jim razžaljeno samoljublje ne da učiti se. Željivo in za-hlevajo zase isto, kar imajo Rusi. Oni, sprotno, angažirajo s razno, ali raj

Volišča in predsedniki volilnih odborov v Sloveniji.

Kamniški okraj.

Za predsednika volilnih odborov so imenovani: V Stahovici finanč. aspirant S. Savinšek, v Dobu finančni nadv. Fran Bažič v Slagovici, sodnik dr. Fran Zenzko, v Dolah finančni nadv. P. Jerovec, v Domžalah finančni nadv. M. Kostanje-vec, v Moravčah notar J. Rahna, v Smart-ju davčni upravitelj I. Tomac, v Kamniku sodni svetnik J. Janša, v Komendi odvet-nik dr. Kranj, v Zalogu nadgrometer K. Partot, v Lokah naduprav. J. Vrabec, v Mestju odvetnik dr. P. Trampelj, v Loka-vid davčni uprav. F. Strmočič, v Moklinju vet. nadzornik N. Sadežnik, v Motniku davčni oficijal J. Stare, v Radomirju so-dnik A. Balažič, v Šentluki ing. A. Balažič.

v Trojanskah davčni oficijal A. Jerman, v Vodichah pravni praktikant dr. I. Est.

Krški okraj.

Za predsednike volilnih odborov so imenovani: v Cerkljah odvetnik dr. B. Sa-botky, v Trbovljah pristav J. Vidmar, v Po-čah odvetnik dr. P. Jerala, v Kovoru sodni svetnik dr. J. Oslja, v Kranju agrar-ni direktor dr. F. Lukac, v Križu uprav-nik I. Schwarz, v Mavčicah sodni nadvet-nik I. Poračnik, v Naklem nadkomisar F. Emmer, v Oficiu davčni upravitelj I. Schol-mayer, v Predvoru davč. uprav. J. Taj-snik, na Jezerskem abt. prav. Fr. Semrov, v Predstihu konceptni aspirant I. Lekan, v Čenturju sodnik dr. M. Kalan, v Sečah no-tar M. Lankič, v Šteti Loki odvetnik dr.

Jugoslovanska tvornica pohištva
Iz vpogojenega lesa išče za takoj marljivo in zanesljivo mojstra za večletno prakso, kateri je v vseh poslih popolnoma izvežban. Ponudbe z označbo plače in drugih zahtev pod „mojster/8374“ na uprav. Slov. Naroda.

Postena in zanesljiva gospodinja
ki je službovala do sedaj kot samostojna knjigovodkinja in ima veselje do trgovine, želi službo. Naslov pove uprav. Slov. Naroda pod „I. S. 8367“.

Velika hiša v Ljubljani,
radi odpotovanja takoj naprodaj. Ponudbe pod „F. D. 8355“ na upravništvu Slovenskega Naroda. 8355

Čovski pes, prepelihar poldrugo leto star in ubogljiv se pod ugodnimi pogoji proda v Kopališki ul. št. 2 (Trnovo-Ljubljana) 8352

Dva gimn. abiturienta iščeta primerne službe pri kakem denarnem zavodu, ozir. pri kakem drugem večjem podjetju. Ponudbe pod „I. 12/8365“ na upravo Slov. Naroda. 8365

Prodajo se neopremičnine Kadrake v Studenih pri Mariboru in sicer hiša, gostilna in mesarija z inventarjem vred. Posedstvo leži na glavni cesti, stara znana gostilna, na dobrem mestu. Vprašati pri posestniku H. Kadraki, Nova-gradiška, (Slavonija). 8375

Uradno dovoljena, že 20 let ob stoletja najstarejša ljubljanska posređovalnica boljših služb

G. Flux
Gospodinja ulica 4, I. nadstropje levo. Pri zunanjih naročilih znanika za odgovor.

Elektrotehnično podjetje
Saks & Tratnik
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 25.
Telefon intern. št. 443.
Maribor, Slovenska ulica št. 20.

Mesni pogr. zavod v Ljubljani. Brez posebnega naznanila.

Vsem znancem in sorodnikom naznanjamo žalostno vest, da je naša iskrenoljubljena mati, soproga, gospa

Marija Leskovic roj. Verhovc
žena poštnega poduradnika in posestnika

dne 6. t. m. ob 6. uri zjutraj previdena s tolažili sv. vere, po dolgi in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb preblage pokojnice se vrši v nedeljo dne 7. t. m. ob 4. uri pop., iz hiše žalosti, Rožna dolina št. 181, na župno pokopališče na Viču.

Blago pokojnico priporočamo v blag spomin in molitev.

ROŽNA DOLINA, dne 6. novembra 1920.

Ivan Leskovic, poštni poduradnik in posestnik, mož. — Stanek Leskovic, stud. juris. Rudolf Leskovic, stroj. vajenec, Ladislav Leskovic, dijak, sinovi.

Zahvala.

Vsem, ki so nama ob povodu nenadnega odhoda najinega nad vse ljubljene soproga oz. očeta izkazali na ta ali oni način svoje globoko sočutje, istakto vsem onim, ki so se v obilnem številu udeležili pogreba, izrekava tem potom najpristrčnejšo zahvalo.

Založnica Franja in Franci Kreoner.

Proda se

„Singer“ čevljarški ploskovni prešivni (Flachstapp) šivalni stroj, malo rabljen. Naslov pove upravništvu Slovenskega Naroda. 8332

Prodajo se 3 mizarski skobelniki (Hobelbank), še nič rabljeni po zmerni cen. Naslov pove upravništvu Slov. Naroda. 8327

Posestvo naprodaj.
Hiša, gospodarsko postopje, kozolec, travniki, njive, gozd, okoli 8 orolov najboljši kakovosti, v kamniškem okraju pri Lukovici, 20 minut od velike ceste. Pojasnila daje g. Luka Pestar v Senci pri Lukovici, Skofičeva hiša. 8304

Prodasta se dva psa.
Kolezdvorska ulica 7. 8353

Stanovanje z 1 sobo, kuhinjo se zamenja v Ljubljani z istotakim ali večjim v Kranju ali v okolici Kranja. Ponudbe pod „Stanovanje 8354“ na upravništvu Slovenskega Naroda. 8354

Nov plateaški voz se odda.
Ponudbe pod „Voz 8337“ na upravništvu Slovenskega Naroda. 8337

Prodaja se: podolnoma novo pisalno orodje, stojalna elektr. svetilka, vse medeno. Dunajska c. št. 38, prtilje desno. 8333

Pot izučeni usnjarskih pomočnikov,
valjenih vsem delom obrti, posebno se pri lujih in izdelovanju, ki bi za enkrat izdelovali ovčje in kozje kože, pozneje pa v kromični tovarni. Vožnja se kreditira. Pošlje naj se svoj naslov z zahtevami na Srbsko privredno banko, Sarajevo. 8257

Gradba kompletnih električnih central, daljnovodov in drugih inštalacij. Zaloge in prodaja vsakovrstnega inštalacijskega materiala, kakor motorjeve, svetilk in žarnic za vse napetosti. Načrti in proračuni na zahtevo!

Prav dobro ohranjen, dober in lep črn klavir za salon se proda. Ogleda se lahko vsak delavnik od pol 11 do pol 12 ure, ter od 15 do 16 ure. Naslov pove upravništvu Slovenskega Naroda. 8328

Akademik išče sobo s postrežbo in zajtrkom. Plača do 300 K mesečno. Pripravljen je tudi podučevati. Ponudbe pod „Akademik 8359“ na upravo Slov. Naroda. 8359

Moderno urejena klavirica i tovarna svinskega mesa večem mestu Hrvatske prodaje se ili iznajmljuje. Ponudbe pod „Tovarna 8358“ na upravo Slov. Naroda. 8358

Mobilna soba čista, svetla, 14 dni mesečno v prabi se išče. Ponudbe pod „Ravnatelj 1928/8864“ na upravo Slov. Naroda. 8364

Pianino (Koch & Kersell) križen strune, s kovinskim napenjalom (Stimmstock) in moderatorjem se proda. Vpraša se v pivovarni Union, Gosposvetska c. 104. 8368

Išče se prva hotelska sobarica, one ki znajo šivali imajo prednost. Sprejme se tudi druga sobarica. Predstaviti se je v hotelu Tivoli. 8376

Prodaja se fin fotografski aparat 13/18 z vso sem spadajočo opremo. E. P. Gosposvetska cesta 26. 8370

Stare klobuke, damske in muške sprejema v moderno prenovljene in ima v zalogi klobuke po jako nizki cen. Stemberger Jela, Dunajska c. 9/II dvor. desno. 8366

Vrtnar,
oženjen, 37 let star, vseh strok vrtnarstva popolnoma vešč, išče stalne službe. Nastopi lahko takoj ali tudi kasneje. Ponudbe na Viktor Kosička, trgovina s ceticami in semen, Kongresni trg 8. 8385

Se ne mnogo rabljen šivalni stroj Gritzner se takoj proda. Naslov pove upravništvu Slov. Naroda. 8360

Prostovoljna javna dražba.
V nedeljo ob 9. zjutraj se bodo v gostilni pri Belem Kranjcu v Florjanski ul. št. 4 razprodajale postelje z opremo in več različnega pohištva. Ogleda se lahko v soboto ves dan. 8369

Lepo posestvo v spodnji Murski dolini, 47 orolov, med tem 7 orolov vinograde, z mnogo živine, zalogami in prečiščenim napredaj za 2 milijona kron v gotovini. Ponudbe pod „Lepo posestvo 8050“ na upravništvu Slov. Naroda. 8351

Priložnost
za nakup posestva na Stajerskem (Jugoslavija). Lepo poslopje fundus in sirsukt, stanovanje s pohištvo radi bolnosti posestnika po ugodni cen. Izve se v pisarni odvetnika dr. Wurzbacha v Ljubljani, Pred škofijo 13. 8372

Prodaja lesa
Na Rotarci in Ribčevi ter deloma v bližini postaje Bohinjska Bistrica se dražbenim potom proda 1900 m³ jamskega lesa in 5900 m³ žagovcev. Ponudbe sprejema do 15. novembra 1920 in pojasnila daje gozdno oskrbništvu Bohinjska Bistrica.

Znamka „Fanta“ Patent za litje železa, bakra, med in drugih kovin iz čistega angleškega Ceylonskega flinzgrafa, po najboljši preizkušeni metodi napravljeni, nenadkriti, vseh vrst, v zadnjih industrijskih z najboljšim uspehom preizkušeni. Veliko skladišče vseh velikosti, radi tega dobava takoj mogoča.

Generalno skladišče za kraljevstvo SHS. **Schreiber i Friedrich** Zagreb, Vlatka ulica 22

Telefon 10—21. Brzojavi: „Friedrik“ Zagreb

Stalno skladišče grafitu za livarnice, kovin, bakrene in medene pločevine, bakrenih in medenih cevi, okovov za gradnje in pohištvo, orodja železnih in kovinskih proizvodov.

Kdo sprejme 3 dijake na stanovanje in hranje? Želim si boljše hiše. Pripravljeno sem dati kurjavo in sicer premo. Naslov pove upravništvu Slov. Naroda. 8294

Brek (lovski voz) s štirimi seždi v zelo dobrem stanju, po ugodni cen naprodaj. Naslov pove upravništvu Slov. Naroda. 8264

Prodaja se klavir.
Naslov pove uprav. Slov. Naroda.

Pozor, igralci!
Proda se več harmonik. Tudi se po naročilu izdelujejo nove. Karl Janč, Gagarjeva ul. 4, Ljubljana. 8380

Koroški begunec, 20 let star, ki je dovršil spodnje razrede realke in kmetijske šole, išče primerne službe. Nastop takoj. Ponudbe pod „Begunec 8291“ na upravo Slov. Naroda. 8291

Išče se vodna moč. Zaga ali min do 30 P. S. se išče v najem za 10 do 15 let, reflektira se le na bližino kolodvora z okolico velike množine gozdov. Ponudbe pod „D. K. 1928/8248“ na upravo Slov. Naroda. 8248

Aceton
kemično čist 99%
antichlor, chlorbarij, jedilni kali 88% boraks, borovo kislino, očetno kislino 80%, glicerol ter vse medicinske in tehnične droge in kemikalije nudi v majhnih in velikih množinah **Medicinal - Grosshandlung und Fabrik chemische Präparate, Georg Wagnandl, Wien XII, Anichstrasse Nr. 82, Telefon 82095. Brzojavi: „Wagnandl“, Wien 94.** 8345

Zahtevajte cenik zastoni
n poštne prosto
H. Suttner
Ljubljana 4, Mestni trg št. 23.
Največja zaloga ur, zlatne in srebrne. Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Zdravilišče ali bolnici
nudi poceni kompletni stroj za kaustiko, endoskopsko in farand. galvan. **F. Nerat, Maribor, Gosposvetska c. 58/II.** 8378

Pilarski majstar (Zagmailster)
sa večom praksom u sličnih namještenju, vsteti izradbi zveznih vrst iz jelovine i buke, traži se za veliko planu sa nastupom po mogućnosti odmah. Ponudbe sa prepisom svjedočaja, obilježskih pilika i zahtevim plaće neka se uprave na Jugoslavensku šumsku industriju d. d. Zagreb Strossmajerova ulica 6. 8379

Prodaja lesa
Na Rotarci in Ribčevi ter deloma v bližini postaje Bohinjska Bistrica se dražbenim potom proda 1900 m³ jamskega lesa in 5900 m³ žagovcev.

Ponudbe sprejema do 15. novembra 1920 in pojasnila daje gozdno oskrbništvu Bohinjska Bistrica.

Zenitna ponudba!
26 leten drž. uradnik želi v svrhu skorajšnje Zenitne znanja z gospod. in v starosti od 18 — 25 let. Le resne ponudbe s sliko, ki se vrne na uprav. Slov. Naroda pod šifro „Sreča/8373“.

Valvasor (original) na prodaj. Naslov pove Anonimna ekspedicijska „Triglav“ Maribor Slov. ulica 15.

Proda se štedilnik (Tischerd) in zimska suknja. Zvonarska ulica 11. I. 8339

Proda se oficirski plašč 2 oficirski plašči bluzi in moška zimska obleka. Vse dobro ohranjeno. Lavrencić, Francišanska ulica 10/I. 8340

Prodaja dva dobra konja in lovski voz (4 sedeži) Janez Zorman, Sp. Šiška-Ljubljana. 8350

Slovenskino poučnje strokovni učitelj po najboljši metodi. Prijave pod „Slovensčina 8349“ na upravništvu Slov. Naroda. 8349

Proda se več raznega pohištva, 2 vijolini, 2 vinska soda, več drugih stvari. Naslov pove upravništvu Slov. Naroda. 8278

Prodaja nov potavalni kočnik (Reise-) podložen z ovčino. Kupim dobro ohranjen šivalni stroj za šiviljo ter stojalo za knjižice. Ponudbe pod „Primerica c. na 8348“ na uprav. Slov. Naroda. 8348

Stanovanje s hrano dobi v sredini mesta s 15 t. m. soliden gospod, ki ima svoje posteljno perilo. Prednost ima oni, ki ga cel dan ni doma. Mesečna odškodnina 1000 K. Pisarne ponudbe pod „Džim na snaga in red/8356“ na upravo Slov. Nar. 8356

Iščem prazno sobo s štedilnikom v pritličju proti dobremu plačilu. Imam svoje mizarsko orodje in popravim vsa hišna dela brezplačno. Jerše, mizar, Cesta na Kodeljevo št. 8. 8331

Gospodinja srednjih let išče službe k 1—2 gospodoma — Zna dobro kuhati. Ponudbe na uprav. Slovenskega Naroda pod „Dobra kuharica 8316“. 8316

Sivilja za otroško perilo se prioroča dela na dom, Ponudbe pod „Otroško perilo 8344“ na upravništvu Slovenskega Naroda. 8344

Pozor, trgovci! Kateri trgovec se sodelarjem, da bi mu delal gamaše po vsaki meri in po dogovoru. Naslov pove upravništvu Slovenskega Naroda. 8343

Pozor, prekojevalci!
Prodaja skoro nov mekanski stroj za meso (Quetschmaschine) in stroj za rezanje mesa Wolf z vso opremo. Anton S. Gmeiner, mesar, Jernejeva c. 36, Sp. Šiška. 8334

Za božično drevo
okraske in svečke na debelo in drobno, dalje božične in novoletne razglednice na debelo in drobno pri **L. Pevalok, Ljubljana, Židovska ulica 4** 8335

Zenitna ponudba!
Inteligentna gospodinja, 20 let stara lepe zunanosti, višje trgovsko in muzikalno naobrazena, izvrstno izurjena v lesni trgovini in gospodinjstvu. Želi znanja z gospod. trgovcem od 24 do 35 let. Tudi vdovec ni izključen. Le resne ponudbe naj pošljejo oni, ki se ne ozirajo na premoženje — le na pridne roke in pošteno srce na uprav. Slov. Naroda pod „Črne oči 8341“.

Papir! Na debelo Na drobno
Fin beli papir, kancelijski in trgovski, gladek in črtan, po zmernih cenah pri **L. Pevalok, Ljubljana, Židovska ul. 4.**

Ugoden nakup.
Trgovina z železnino v nekem gornještajerskem mestu, z milijonskim prometom se takoj proda zaradi bolezni. Posređovalci izključeni. Ponudbe na Alois Theisbacher in Neumarkt I/SL. Austria. 8342

Plahte,
stare in nove, se kupijo. Potrpe se: **Jeranova ulica št. 13, Trnovo.** 8016

Za gimnazijsko maturo! Metoda „Rumouk“, tudi izvrstna pomoč za slabeše učence, za vse predmete cele gimnazije. Kompletno delo v 351 zvezkih se proda za K 2000 K. Prodajo se tudi druge gimnazijske knjige. Dopisi na naslov „Matura 8338“ na upravništvu Slovenskega Naroda. 8338

Velika zaloga klobukov in slamenikov se dobi pri

Franc Cerar
tovarnar v Stebnu podla Domžale

Prevezemajo se tudi stari klobuki in slameniki v popravilo pri Kovačević in Tršan v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5. Srejojanje v sredo in soboto.

Državna razredna loterija.

Prvo žrebanje 3. in 4. jan. 1921.
100.000 srečk - 50.000 dobitkov.
5 dobitkov
od 60.000— do 600.000— dinarjev ali od 240.000— do 2.400.000— (dva milijona štiristotisoč kron)

Vsaka druga srečka mora dobiti!!!
Izplačilo vseh dobitkov v gotovem novcu
brez odbitka!!!
Največji dobitek v srečnem slučaju:
dinarjev 1.000.000 (en milijon) ali
kron 4.000.000 (štiri milijone)

nadalje
600.000—, 400.000—, 200.000—, 150.000—, 100.000—, 80.000—, 70.000—, 60.000—, 50.000—, 50.000—, 2 po 40.000—, 5 po 30.000—, 18 po 20.000—
dinarjev odnosno
2.400.000—, 1.600.000—, 800.000—, 600.000—, 400.000—, 320.000—, 280.000—, 240.000—, 200.000—, 200.000—, 2 po 160.000—, 5 po 120.000—, 18 po 80.000— kron itd.

brez odbitka!
Cene srečk za vsaki razred:

1/1 srečka 48 dinarjev ali 192 kron	1/2 srečke 24 dinarjev ali 96 kron.
1/4 srečke 12 dinarjev ali 48 kron.	1/8 srečke 6 dinarjev ali 24 kron.

Točno in brzo izplačilo vseh dobitkov

zajamčeno!
Naročbe iz vse države se vrše s pošto nakaznico pooblaščenim glavnim nabiralnici

Mednarodna banka d. d.
odlo razredne lutrije

Gajeva **ZAGREB** Gajeva ulica 8.
Majhne številke od 1—200 se dobivajo izključivo samo pri gornji glavni kolekturi.

BALKAN

delniška družba za mednarodne Transporte.

Brzojavni naslov: SPEDBALKAN.

Ljubljana, Maribor, Beograd, Zagreb, Trst. Wien.

Spedicijska vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zacinjenje in zavarovanje. Mednarodni prevozi. Solitve s patent. pohišt. vozovi na vse strani.

Prvo ljubljansko javno skladišče, spojeno s tirom juž. žel. Carinska agentura javnih skladišč.

== Največje domače spedijsko podjetje v Jugoslaviji ==

Brzojavi: Eskompta.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Int. telefonšt. 461.

LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1.

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPTNO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU.

Izvršuje vse bančne transakcije nakulturne.

DENARNE VLOGE. — NAKUP IN PRODAJA; EFEKTOV, DEVIZ, VALUT. — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR. — AKREDITIVI. — BORZA.

Zimska sezona!

OBLEKE MODNE IN SPORTNE — ZIMSKE SUKNJE — RAGLANE

Schwab & Bizjak, Ljubljana, dvorski trg 3.

Naročila po meri zajamčeno prvovrstnega izdelka v lastnem prvovrstnem ljubljanskem modnem salonu.

Zimska sezona!

Kožuh nov, lep, dolg, z jako ceno proda. Naslov pove upravištvu Slov. Naroda. 831

Pianino

eden nov, eden rabljen, napredaj. Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 4, prašati v gostilni. 8268

Trstje za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 4-80 pri večjih naročilih znaten popust Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo. 4256

Na najvišji ceni kupim stare kovine kakor: baker, aluminij, cín in nikel. Ponudbe z navedbo množine in cene na „Cinjal“ tovarna tovinskih predmetov, Celje. 5726

Resna ženitna ponudba.

Podarjenik juž. zel., 26 let star, posebnikov sin z nekaj premoženja, se želi v svrhu poznajanja seznaniti z gospodino do 27 let, ki bi imela pohotno in nekaj premoženja. Dopisi če mogoče s sliko pod „Spomlad 8225“ na upravo Slov. Naroda. 8225

Eriavec & Turk

Trgovina z železnino pri „Zlati lopati“ preje Hammerschmidt, Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7, nasproti Križanske cerkve. 4049 Zaloge cementa.

Prevzel sem zastopstvo

prvovrstnih tovarnic: rudim elektrotehnični material, betonsko železo, različen železni material in motorje. Zahtevajte ponudbe

Gjorgje Grujić

Beograd, Miletina ul. 15.

Brašna

(moke)

svih vrsta prima kvalitete kupače i samog broj 0 mudja na vagonke partije

Korana, d. d. Zagreb

Jurističeva ulica 6. Brzjav „Korana“ Tel. int. 5-96.

Zlino kavo in fino marmelado

ponuja d. d. Triglav, tovarna hranil v Smarču pri Kamniku. Istotam se kupujejo zadnje surovine. 7034

Prada se hiša

v Ljubljani moderno zidana s šestimi stanovanji po 4 sobe, vila v Kamniku ter k njej pripadajoči vrtovi, travnik, gozd. Nalov pove upravištvu Slov. Naroda. 8321

Prodasta se 2 damska kožuha

za gorenjsko narodno nošo, popolnoma v dobrem stanju, cena primerna. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8324

Dva štiriletna pasmena konja,

s „pedigré“, rjava, dobra tekača, se z opremo in vozovi vred ceno prodasta Vprašanja na tvornico tuljaka, Karlovac, Riečka c. 55. 8383

Gospodična,

ki ima veselje do boljše trgovine kot prodajalka in blagajničarka se sprejme Ponudbe pod „Trgovina 8314“ na upravo Slov. Naroda. 8314

Elegantna soba se odda

le distinguirani posleni dami, ki imajo stanovanje pravično. Ponudbe pod „Stanovanjska pravica 8372“ na upravo Slov. Naroda. 8372

Veletrgovina,

dobro uvedena, v velikem mestu Spodnje Stajarske se zaradi razmer prodaja s pritiskom vred. Ponudbe pod „Ugodno 8297“ na upravištvu Slovenskega Naroda. 8297

Kupujem

po najvišjih cenah hlode, rezan in tesan jelov kakor trd les ter drva za kurivo. Ponudbe z navedbo cen franco vagon Ljubljana. Prodajam na debelo in drobno. Fran Šuštar, lesna trgovina, Ljubljana, Dolenskijska cesta 12. 8287

Rudniško podjetje v Sloveniji sprejme

tri pisarniške moči in sicer knjigovodjo, kontrolista in skladiščnika. Znanje strojeplajne pogoj. Le samski prosilci naj vlagajo prošnje z življenjskim, točno navedbo plačilnih zahtevkov in prepisi izprijeloval na naslov „Antimon“ Medialake. 8238

Družabnika

išče trgovec z mešanim blagom ob meji Slovenije in Hrvaške. Potreboval bi od njega 400 do 500 tisoč kron. Naslov pove Anončni zavod Drago Beseljak Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 8273

Gradbeno podjetje

ing. Dukić i drug Ljubljana, Resljeva cesta 9. se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Klobuke

večurje in iz klobučevine prebarva takoj v vseh modernih niansah ravnotako vse druge predmete. 6086

Tovarna Jos. Reich, Ljubljana.

Banka Vojvodina d. d. Novi Sad Telefon 240. Brzjav: „Vojv. Novi Sad“ Robno odelenje Banke Vojvodine prodaja najkvalitetnejše sve zemaljske proizvode kao žito, kukuruz, zob, ječam, raž, brašno, mekinje, pasuli, kudelju, seme od kudelje i sirka, segedinsku papriku, vunu itd. 6713

Prodaja se radi selitve

dobro ideča gostilna s trgovino z mešanim blagom v neposredni bližini premogokopa trboveljske družbe blizu Kočevja. Hiša ima velike prostore, čedna stanovanja, kleti, ledenico, verando, kegljišče in lepe hleve. Okoli hiše je lep senčnat vrt-zraven obširen sadnji vrt, k hiši spada 40 orolov zemlje-gozd, polja in travniki. Več se izve pri Hans Kresse, trgovcu v Kočevju. 7779

Nova hiša

se prodaja v Mariboru, Smetanova cesta št. 50, dvonadstropna, vsebuje 11 stanovanj, 11 kuhinj, 11 drvarnic na zračni sončni legi. Več se izve pri Antea Vrabli, pošta Križevci pri Ljutomeru. 8101

Barva

za obliko prvovrstna Brillantol je zopet došla, črna, modra, rdeča, zelena, bela in siva, 100 zavrtkov K 200, barva „Muhri“ in „Kio“ črna in modra, 100 zavrtkov K 120. Razpošilja po pošti, Mari Lohner, Celje. 8237

Žarnice

(Metallhalampen) najboljše vrste, (tudi 1/2 Watt) za 110, 120, 220 Volt od 16-100 svet, razpošilja po nizkih cenah Karol Florjančič - Celje.

Važno

za u Wien putujuće trgovce željezarske struke! M. Singer, Wien II., Kleine Spargasse 8

M. Singer, Wien II.,

preporuča svoje bogato sortirano skladište raznovrstne željezarske robe, oruđa, građevnih okova itd. Velike partije robe odmah transito dobavljive.

Učena s primerno toliko nabrazbo sprejme takoj A. Sušnik, Zeleniša, Ljubljana, Zaloška c. 21. 8290

Zvezke

za višje šole, šivalno, poročno, radirko in druge šolske potrebščine na debelo in drobno se dobi pri L. Pavalek, Ljubljana, Židovska ul. 4. 7750

Prodajalka

za modno trgovino se takoj sprejme pod dobrimi pogoji. Ponudbe pod „Modna trgovina 8094“ na upravištvu Slov. Naroda. Priključiti je ako možno sliko in navesti prejšnja službena mesta. 8094

Česka tvornica glasbenih instrumentov

Josef Lidl v Brnu Češkoslovačka republika Dobavitelj jugoslov. ministrstva vojne in pomornice. Direktna pošta odprava obnovljena. 8178

Po zelo nižani ceni nova

dvekolosa, plašči, zračnica, šivalni stroji in vsakovrstni deli, karbidne svetilke, gorilci itd. Sprejemajo se v popravilo dvokolosa in rami stroji pri BATJELU, Ljubljana Stari trg 28.

Obi. konces. informaci. zavod

„Drago Beseljak“ Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5

dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu in inozemstvu. V abonentu ter posamezno cene zmerne

Tovorni auto

3 tonski, v najboljšem stanju, skoro nov, se ceno prodaja, Zatek, Sodna ul. št. 11. 8320

Sodi

transportni in hranilni, v najboljem stanju, za takojšnjo uporabo, se ceno prodajo. St. d. d. Sodna ul. 11. 8319

Miši - podgane

stenice - ščurki in vsa zalega mora poginuti ako upotrebite moja najbolj iskušena in povsod hvaljena sredstva kakor: proti poljskim mišim 10 K; za podgane in miši stane K 10-; za ščurke a posebno močna vrsta 20 K; posebno močna tinktura za stenice 12 K; uničevalec moljev K 10-; prašek proti mrčesom 10 in 20 K; mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K; mazilo za uši pri živini 6 in 10 K; prašek za uši v obleki in perilu 10 in 20 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) 10 K; prašek proti mravljam 10 K; mazilo proti garjem 12 K. Pošilja po povzetju. Zavod za eksport M. Jankov, Zagreb 13., Petrinjska ulica 3.

Klavirje

uglašuje in popravlja solidno in točno Feliks Povše, Tržaška 45. Gre tudi na deželo. 8200

Naznanilo!

Ob otvoritvi lastne krojaške delavnice se priporoča slavnemu občinstvu

Joško Sušnik, Sv. Petra nasip št. 15, preje v Trstu.

Ležer enocilindrski parni stroji

z Mayerjevim ekspanzivnim pogonom ob 7 atmosferah parnega pritiska, 60 obratov v minuti in 40 efektivnih konjskih sil, pogonskim kolesom in jermenico, se zaradi povečanja obrti prodaja. Stroj se lahko ogleda v pivovarni „Union“ v Ljubljani. 8306

Priporoča se tvrdka

Jos. Petelinc,

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7 tovarniška zaloga šivalnih strojev v vseh opreih za domačo rabo, za krojače, original Cylinder Singerjeve velike in male za čevljarje, posamezni deli za vse sisteme, igle, olje za stroje na drobno in debelo.

Pfaff šivalni stroji

so najpopolnejši Največja zaloga za vsakovrstno obrt od navadnih do najfinjših oprem. Voletna garancija.

Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Hiša v Beljaku (Villach)

Nemška Avstr. dvonadstropna, nova, moderno zidana, 600 sežnjev vrta, se zamenja s hišo z gostilno ali trgovino, tudi z drugo enako vredno v Mariboru, Celju ali Ljubljani, ali tudi z lepšim posestvom s trgovino ali gostilno v kakem drugem prometnem kraju Slovenije. Tudi se za primerno ceno prodaja. Ponudbe: Hochmüller, Bled. 8289

Trgovac sa 200.000 K

želi aktivno sodelovanje pri postojemem trgovačkom ili industrijskom preduzeću ili takovo preuzeti. Ponude molim slati pod „TRGOVAC 760“ na Anončno ekspedicijo „Jadran“, Maribor, Gosposka ulica št. 44.

Cosulich-Line

Trst—Amerika New - York - Buenos - Ayres - Rio di Janeiro Santos - Montevideo, Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listov za potnike iz Slovenije edino le pri Simon Kmetec, Ljubljana, Kolodvorska ulica 28.

Konfekcijska tovarna družba z o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta-Stožice Telefon 532. Osrednja pisarna: Aleksandrova c. 3. Največja jugoslovanska izdelovalnica moške, deške in otroške obleke. Samo na debelo!

Divjačino!

ZAJCE, FAZANE, JELENE in DIVJE RAGE kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah z oddajne postaje E. VAJDA, veletrgovina z divjačino ČAKOVEC, (Medjimurje) Brzjav: Vajda Čakovec. Telefon 4.

Otvoritev trgovine.

Domača tvrdka.

SNOJ & MODIC

naznanjata, da otvorita v sredo, 10. t. m. v hiši Mestne hranilnice (preje Benedikt) Prešernova ulica št. 3 svojo manufakturno trgovino ter se s tem obvestilom slav. občinstvu priporočata. Cene solidne.

OTVORITEV TRGOVINE.

Cenjenim odjemalcem vljudo naznanjamo, da smo zopet otvorili svojo dobro znano manufakturno detajlno trgovino z manufakturnim blagom v popolnoma prenovljenem lokalnu. Za bližajočo se zimsko sezono priporočamo vsakovrstne novosti, katere so ravno došle iz inozemstva, osobito razno volneno in sukneno blago za dame in gospode, dalje perilne barhente, flanel, cefije, šifone, potrebščine za krojače, šivilje, tapetnike i. t. d. Zagotavljajoč prijazno in solidno postrežbo se priporočamo

A. & E. SKABERNE

veletrgovina z manufakturnim blagom, Ljubljana, Mestni trg 10.

Zopet pričnemo vsako sredo in soboto prodajati po brezkonkurenčnih cenah trpežno češko volneno

SUKNO

in drugo manufakturno blago. Po pošti razpošiljamo vsak dan. Zahtevajte cenik! Podjetje tkanin „HERMES“ Brata Vokač v Ljubljani, Sebežarska ul. 5 v I. nadst. nasproti gl. pošte.

Auto- mobilni in kolesa
njih deli in oprema
pnevmatika
garaža in delavnica

J. GOREC

Ljubljana,
Gospodarska c. 14
Vegova ulica št. 8.

G. F. Jurásek
uglaševalec glasovirjev in trgo-
vac v glasbilih
Ljubljana, Wolfova ul. 12

Manufakturna trgovina
J. Ravnikar, Ljubljana

Kolodvorska ul. 26 (vhod skozi voze).
Zaloga sukna, vseh vrst perkanov, blazevin,
tiskev, celirjev, oksfortov, šifonov itd. itd.
po najnižjih cenah.

Klavirji na obroke in na posodo!
Najboljše in planirane harmonije: Förster Steinhilber, Heilmann.
Ugrajevanje in popravila strokovnjake in ceno.

Alfonz Breznik
bivši učitelj Glasb. Matice,
Ljubljana, Kongresni trg 15 (pri nunski cerkvi).
Violine, citre, harmonike.
Strune vseh vrst na debelo in drobno
Velikanska zaloga.

KAVARNA
„LEON“ Starl trg
št. 30.

Kavarno sva na novo elegantno opre-
mila ter se priporočava za obilen poset.
— Na razpolago električni klavir. —
Z velespoštovanjem
Leo in Fani Pogačnik.

Sanatorij
Tobelbad pri Gradcu.

Vse leto odprto. Termalni vreli. Absolutno zaveten kraj. Zaprti
termalni pavalni basini. Elektro-hidro-terapija. Dietno zdravljenje.
Pojasnila daje Sanatoriums-Leitung und Auskunftsstelle
Wien I., Leithingerstrasse 3, Fernsprecher 59185.

!! Pohištvo !!

jedilne in gosposke sobe. Salonske in kuhinjske opreme od na-
vadnega do najsofinnejšega izdelka. Vseh vrst pohištvo na drobno
in na debelo po jako ugodni ceni v zalogi pohištva

Karola Preis, Maribor, Slomškova trg 6.
Ceniki brezplačno. Za ogled na razpolago brez obveze za nakup.

Modni salon
Stuchly - Maške

Zidovska ul. 3, LJUBLJANA, Dvorski trg 1.

Priporoča najnovejšo obliko, za dame in deklice, moder-
nih klobukov; velour, pliš, baržunaste in iz klobučevine.

Popravila točno in
ceno.

Šalni klobuki vedno v
zalogi.

Tovarna Barva vsakovrstno --
----- blago.
Jos. Reich Kemično čisti obleke.

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Svetlolika ovratnike, zape-
Podružnica: Selenburgova ul. 3 stnice in srajce.

Podružnice
Maribor Novomesto Kočevje
Goyoska ul. 38. Glavni trg šte. 39.

Kranjska tvornica željezne i bravarne robe, Kamnik
išče za takoj

izvežbanega, samostojnega, pisar-
niškega VODJO s trajno službo,

kateri je že uspešno deloval v podobnem svojstvu. Popolno znanje
slovenskega in nemškega jezika je neobhodno potrebno. Samo prvo-
vrstne moči naj pošljejo ponudbe z navedbo življenjskega toka, refe-
renc, zahtevami in mogočnostjo vstopa, s prepisi sprave in sliko.

DANICA

krema za oči

Cisti,
lika in
konzervira usnje

Proizvaja: „SLAVIA“ tvornica
kemičnih proizvodov del. dr.,
ZAGREB, Ilica 213

Telefon 5-46.

Brzojavi: „CEMIA“

Angleška sekcija
plebiscitne komisije

v Celovcu

prodaja

7 osebnih avtomobilov, 8 motornih
koles in dva tovorna avtomobila

in sicer:

Dve limuzini Talbot-Darracq,
tipa V. 60, 16 HP., modro pleskani,
šesterosedežni, s starterjem in električno raz-
svetljavo, z nikljamim okovjem, z izmenli-
vimi obroči, kompletni z gasilno pripravo,
orodjem, rezervnim kolesom, plašči, zračni-
cami itd., v popolnoma voznom stanju, ka-
kor novi.

2 odprta voza za ture Talbot-Dar-
racq, tipa V. 20, 16 HP., peterose-
dežna, s starterjem, električno razsvetljavo,
z nikljamim okovjem, modro pleskana, kom-
pletna z gasilno pripravo, z rezervnim ko-
lesom, plašči, zračnicami, orodjem itd. v
jako dobrem stanju.

8 motornih koles tipa Triumph,
3/4 HP., kompletni z orodjem, rezervni-
mi gonilnimi jermeni, ventili, plašči itd. v
dobrem stanju.

3 odprte vozove za ture Fiat, mo-
del 2, 15 do 20 HP., 1 modro, 1 ze-
leno, 1 belo pleskan, v popolnoma voznom
stanju, z električno razsvetljavo Fiat, z re-
zervnim kolesom, plašči, zračnicami, gasilno
pripravo s šipo proti vetru, s streho itd.

2 tovorna avtomobila Fiat model
15 Ter., 35 HP., kompletna, s streho,
z rezervnim kolesom, z gasilno pripravo, s
karbidno razsvetljavo, z orodjem itd., v jako
dobrem stanju.

Rezervne plašče, zračnice itd. spada-
joče k avtomob. Talbot-Darracq tipa V. 20,
16 HP in rezervne plašče, zračnice itd. spa-
dajoče k avtomobilom Fiat, model 2, 15 do
20 HP in tovornim vozovom Fiat, model
15 Ter., 25 HP, z nadomestnimi posameznimi
deli za vse tri oznanjene tipe.

Avtomobili in motorna kolesa so vsakomur na
vpogled dne 4., 5. in 6. novembra; sprejemanje
ofertov se zaključí 8. novembra. Ponudbe mo-
rajo biti pripravljene samo v sterlingih ali
francoskih frankih.

Otvoritev trgovine.

Slav. p. n. občinstva v Ljubljani in na deželi vjudno na-
znanjamo, da smo otvorili na Vodnikovem trgu v seme-
nitkem poslopiju novo

trgovino s specijalnim in kolonijalnim blagom.

Zagotavljamo p. n. obiskovalcem najtočnejšo postrežbo
ter vseskozi solidne cene. — Za pristnost in svežost blaga se
jamči.

Z velespoštovanjem

Černak & Ko.

Krznarski najnovejši, lastnoročni izdelki,
kakor pelerine, boe, mufl, itd. so v zalogi:

Moderniziranje vsakovrstne ko-
žukovine v najkrajšem času pri

LUDOVIK ROT

krznar,

7146

LJUBLJANA, Gradišče 7 (nasproti dram. gledališča.)

Usnarska tovarna Carl Pollak v Ljubljani
izdeluje zopet priznana najboljša usnjata

gonilna jermena

za vsakovrstne stroje in pogone,
kože za prevleko mobilij

specijalnega stroja in najokusnejših vzorcev.

Važno!

Važno!

Gospod Ivan Zibelič, veleposelnik in veletrgovac v Aleksandriji —
Egiptu naznanja vsem cenj. jugoslov. trgovcem, industrijalnim pod-
jetnikom ter izvoznim in uvoznim družbam vjudno, da je priprav-
ljen dajati najkulantnejše in najzanesljivejše vsakovrstne informacije
in podatke osobito glede izvoza in uvoza z Egiptom in to vsaj za
toliko časa, dokler ne bodo urejena poslovanja z jugoslovanskim
konzulatom odnosno trgovskimi zbornicami. Gospod Zibelič je ro-
dom Dalmatinec, goreč jugoslovanski rodoljub, kateri uživa osobito v
evropskih kolonijah kot predsednik jugoslovanskih društev itd. v
Aleksandriji najvišje čisljanje in priznanje, kajti ta mož biva v tej
tujini že nad 50 let. — Vsa tozadevna pojasnila daje tukajšnja

tvrdka

Charles Princ

trgovina z manufakturno na debelo, Turjaški trg št. 1, pisarna
Zidovska ulica šte. 1, I. nadstropje. 7135

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

— Brzojavni naslov: Banka Ljubljana. —

Delniška glavnica 50.000.000 — kron.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni zakladi 45.000.000 — kron.

— Telefonska številka 261 in 413. —

Glavnica z rezervami 95.000.000 — kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah ter ekspozitura v Ptuj.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

☛ Sprejema ☛

vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju

Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut
in dovoljuje

vsakovrstne KREDITE